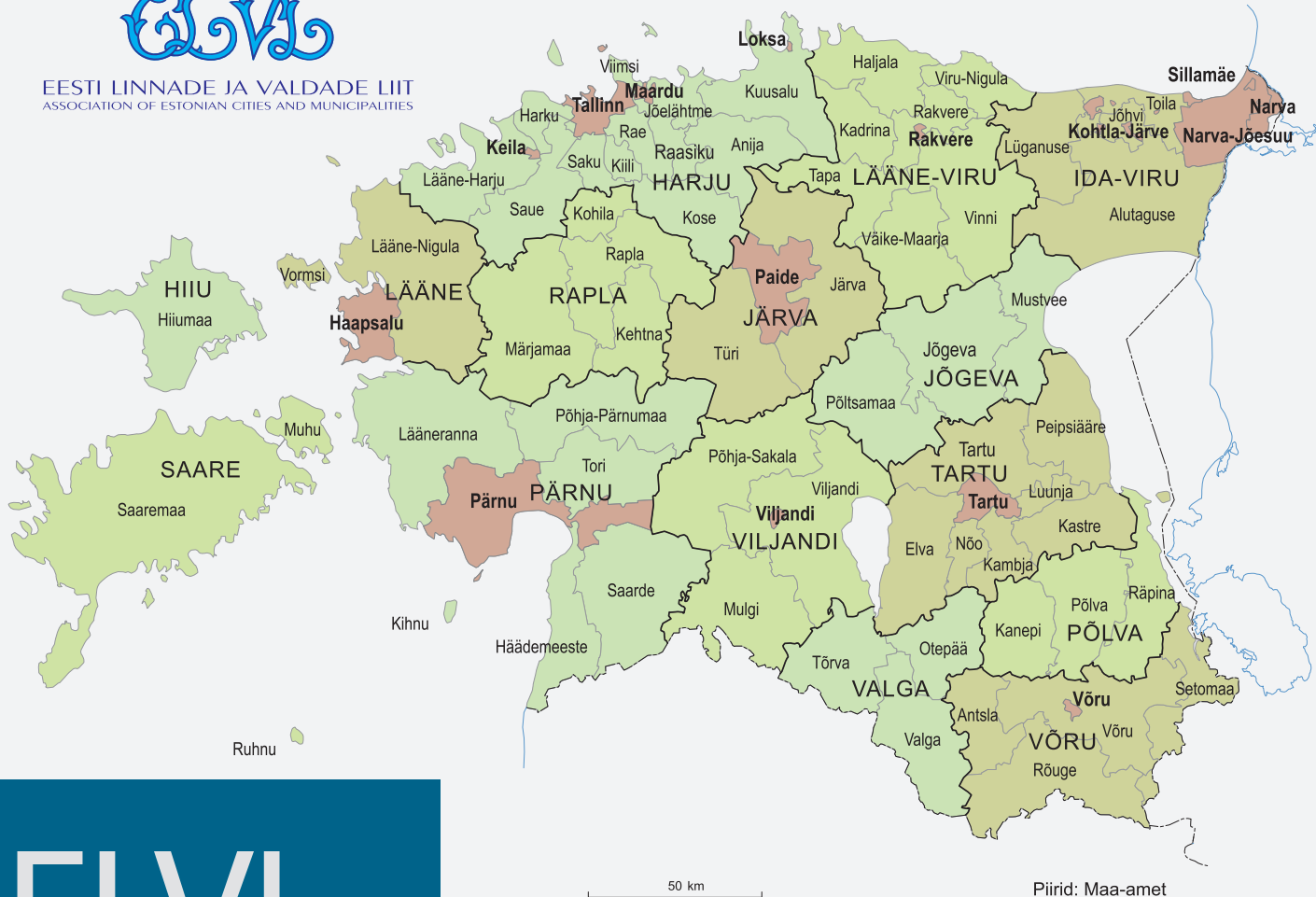

EESTI LINNADE JA VALDADE LIIT
ASSOCIATION OF ESTONIAN CITIES AND MUNICIPALITIES

ELVL

tegevusaruanne 2023

Sisukord

AASTA NUMBrites.....	4-5
JUHATUS JA VOLIKOGU.....	6-7
ORGANISATSIOON.....	8
MAJANDUSKESKKOND	9
LIIKMETE HUVIDE ESINDAMINE	
RIIGIEELARVE LÄBIRÄÄKIMISTEL.....	10-13
LIIKMETE HUVIDE ESINDAMINE ÖIGUSLOOMES	14
LIIKMETELE SUUNATUD	
KOOLITUS- JA ARENDUSTEGEVUS	15
RAHANDUS- JA MAKSUPOLIITIKA	16-18
KRIISIVALMIDUS JA SISETURVALISUS.....	19
KESKKOND.....	20-21
TÖÖ-, SOTSIAAL- JA TERVISE VALDKOND	22-23
IKT.....	24-25
KULTUUR JA SPORT	26
HARIDUS JA NOORSOOTÖÖ	27
PERSONALI ARENDUS.....	28
KOMMUNIKATSIOON	29
RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ.....	30-31
RUUM, ELAMUMAJANDUS, MAA.....	32
LÕIMUMINE JA KOHANEMINE	33
TEED JA TRANSPORT.....	34

ELVL üldine teave

Nimi	ELVL
Aadress	Lökke 4, Tallinn
Facebook	www.facebook.com/ eesti.linnade.valdade. liit
Veebileht	www.elvl.ee
E-post	info@elvl.ee

Eesti Linnade ja Valdade Liit on
üleriigiline kohalike omavalitsuste liit,
kuhu kuuluvad kõik
79 Eesti omavalitsust

Aasta numbrites

207
MENETLETUD
EELNÕUD
EIS-is

7
ETTEPANEKUT
RIIGIEELARVESSE

2.76 MLN
EELARVE MAHT

834
MAINIMIST
MEEDIAS

24
NOORIM
VOLIKOGU LIIGE

10
RIIGIEELAERVE
LÄBIRÄÄKIMISTE
TÖÖRÜHMA

49
KORRALDATUD
KOOLITUST
LIIKMETELE

KOV personalijuhtide konverents 31. jaanuar

20
TÖÖTAJAT BÜROOS

79
LIIGET

8
KORRALIST
JUHATUSE
KOOSOLEKUT

Aasta numbrites

2

**ÜRITUSEL OSALES
PRESIDENT
ALAR KARIS**

Linnade ja Valdade päevad 12.-13. aprill

Hariduskonverents Hariduslood 24. november

7

**OSALUS
RAHVUSVAHELISTES
ORGANISATSIOONIDES**

78%

**LIIKMEMAKSU
OSAKAAL
KOGUKULUDEST**

60

**GENERAATORIT
SAADETUD
UKRAINASSE**

13

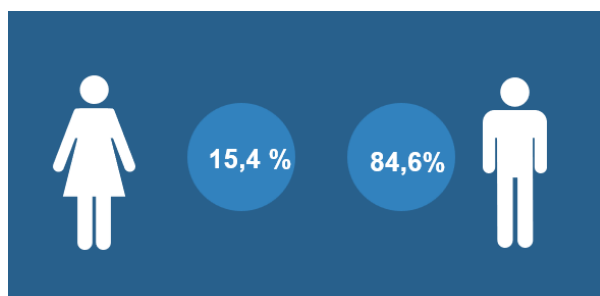
**VÕÕRUSTATUD/
KOOLITATUD
VÄLISDELEGATSIOONI**
(Ukraina, Moldova, Kõrgestan,
Soome, Rootsi)

Rootsi omavalitsuste liit külas 11. novembril

Juhatus

Liitu juhib ja esindab juhatus, milles on 13 liiget. Juhatus valib liidu volikogu oma liikmete hulgast. Liidu volikogus Tallinna esindavate liikmete hulgast juhatuse ühe liikme nimetab, võib nimetatud liikme põhjusest sõltumata tagasi kutsuda ja tema asemele uue juhatuse liikme nimetada Tallinna linn. Volikogu poolt valitud juhatuse liikme võib liidu volikogu põhjusest sõltumata tagasi kutsuda ja tema asemele uue liikme valida.

TOIMUS 8 KORRALIST JUHATUSE KOOSOLEKUT

Esimees:

Mihhail Kõlvart (Tallinna linnapea)

Aseesimehed:

Urmas Klaas (Tartu linnapea)

Mihkel Juhkami (Rakvere Linnavolikogu esimees)

Liikmed:

Kurmet Müürsepp (Antsla abivallavanem)

Taavi Aas (Jõgeva vallavanem)

Ingvar Saare (Lääneranna vallavanem)

Lauri Luur (Tori vallavanem)

Georg Pelisaar (Põlva Vallavolikogu esimees)

Andres Laisk (Saue vallavanem)

Irina Talviste (Pärnu abilinnapea)

Imre Jugomäe (Mulgi vallavanem)

Maris Toomel (Jõhvi vallavanem)

Priit Lomp (Kastre Vallavolikogu liige)

Vahetused 2023. aasta jooksul

Erik Sandla Ingvar Saare
Mart Võrklaev Andres Laisk
Angela Saksing Taavi Aas

Volikogu

Liidu volikogus on kokku 121 liiget.

Iga liidu liige (omavalitsus) nimetab oma esindaja liidu volikogusse elanike arvu alusel:

0-10 000 elanikku	1 liige
10 001-30 000	2 liiget
30 001-60 000	3 liiget
60 001-150 000	4 liiget
150 001 ja enam	6 liiget

TOIMUS 4 KORRALIST VOLIKOGU KOOSOLEKUT

Volikogu koosolek 14. veebruar

Volikogu liikmed 31. detsembri 2023 seisuga

Tallinn

Jevgeni Ossinovski
Kalle Klandorf
Mihhail Kõlvart

Helve Särgava

Mart Kallas
Joel Jesse

Keila linn

Enno Fels

Loksa linn

Värner Lootsmann

Maardu linn

Ailar Lyra
Vladimir Arhipov

Anija vald

Jaanus Kalev

Harku vald

Erik Sandla
Katrin Krause

Jõelähtme vald

Väino Haab

Kiili vald

Aimur Liiva

Kose vald

Merle Pussak

Kuusalu vald

Terje Kraanvelt

Lääne-Harju vald

Küllli Tammur

Jaanus Saat

Raasiku vald

Maarja Siku

Rae vald

Tõnis Kõiv

Anna Õuekallas

Saku vald

Tanel Ots

Lemmi Oro

Saue vald

Andres Laisk

Andres Kaarmann

Viimsi vald

Illar Lemetti

Marju Aolaid

Hiumaa vald

Hergo Tasuja

Kohtla-Järve linn

Eduard Odinets

Sergei Lopin

Henri Kaselo

Narva linn

Jaan Toots

Oleg Karpikov

Aleksei Jegrafov

Narva-Jõesuu linn

Aare Objartel

Sillamäe linn

Valeri Abramovitš

Tõnis Kalberg

Alutaguse vald

Tauno Võhmar

Jõhvi vald

Vallo Reimaa

Maris Toomel

Lüganuse vald

Dmitri Dmitrijevi

Toila vald

Eve East

Jõgeva vald

Priit Põdra

Taavi Aas

Mustvee vald

Ülle Rosin

Põltsamaa vald

Karro Külanurm

Paide linn

Kaido Ivask

Priit Põder

Järva vald

Toomas Tammik

Türi vald

Sulo Särkinen

Elar Niglas

Haapsalu linn

Jaanus Karilaid

Urmas Sukles

Lääne-Nigula vald

Hardi Rehkalt

Vormsi vald

Maris Jõgeva

Rakvere linn

Mihkel Juhkami

Triin Varek

Haljala vald

Veiko Veiert

Kadrina vald

Madis Viise

Rakvere vald

Maido Nõlvak

Tapa vald

Maksim Butšenkovi

Riho Tell

Vinni vald

Evelin Poolamets

Viru-Nigula vald

Einar Vallbaum

Väike-Maarja vald

Indrek Kesküla

Kanepi vald

Mikk Järv

Põlva vald

Martti Rõigas

Georg Pelisaar

Räpina vald

Enel Liin

Pärnu linn

Meelis Kukk

Irina Talviste

Siim Suursild

Häädemeeste vald

Külliki Kiiver

Kihnu vald

Egon Vohu

Lääneranna vald

Ingvar Saare

Põhja-Pärnumaa vald

Madis Koit

Saarde vald

Raivo Ott

Tori vald

Jana Malõh

Lauri Luur

Kehtna vald

Tanel Viks

Kohila vald

Allar Haljasorg

Märjamaa vald

Urmas Kristal

Rapla vald

Rene Kokk

Gert Villard

Muhu vald

Marian Salum

Ruhnu vald

esindaja nimetamata

Saaremaa vald

Kairit Lindmäe

Jaanus Tamkivi

Aivar Aru

Tartu linn

Mart Hiob

Kaspar Kokk

Loone Ots

Urmas Klaas

Elva vald

Sulev Kuus

Priit Värvi

Kambja vald

Aivar Aleksejev

Illari Lään

Kastre vald

Priit Lomp

Luunja vald

Aare Anderson

Nõo vald

Maano Koemets

Peipsiääre vald

Piibe Koemets

Tartu vald

Jarno Laur

Vahur Poolak

Otepää vald

Jaanus Barkala

Tõrva vald

Helen Elias

Valga vald

Lauri Drubinš

Monika Rogenbaum

Viljandi linn

Madis Timpson

Juhan-Mart Salumäe

Mulgi vald

Imre Jugomäe

Põhja-Sakala vald

Karel Tõlp

Viljandi vald

Kaupo Kase

Mait Allas

Võru linn

Anti Haugas

Kalvi Kõva

Antsla vald

Kurmet Mürsepp

Rõuge vald

Britt Vahter

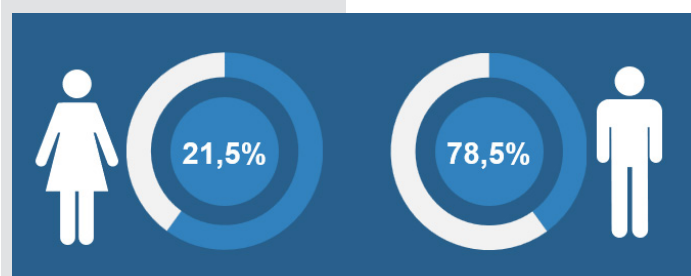
Setomaa vald

Raul Kudre

Võru vald

Kalmer Puusepp

Georg Ruuda

Volikogu liikmed (järjestatuna maakonniti tähestiku järjekorras (Harju-, Hiiu-, Ida-Virumaa))

Organisatsioon

ELVL-i büroos töötab 20 inimest. Büroo tööd juhib tegev-direktor, tema ja kahe asedirektori alluvuses töötavad nõuni-kud kõikides kohalike omavalitsuste põhitegevustes - planeerimine-ehitus-teen, sotsiaalhoolekanne, haridus, noorsootöö, kultuur, keskkond, lisaks arendus, lõimumine, personal, kom-munikatsioon. Meeskonda kuulub veel ka 3-liikmeline IKT tiim.

2023. aasta fookuses organisatsiooni arengu mõttes olid ühised siseseminarid, kus analüüsi all olid büroo põhiprotsessid - eelnõude menetlemise protsess, riigieelarve ettepanekute menetluse protsess, juhatuse ja volikogu korraldamise protsess. Loodi juhtrühm, mille eesmärk on ELVL-i büroo kvaliteedi käsiraamatu välja töötamine.

Personaliarenduse valdkonnas töötati välja uue töötaja sisse-elamise käsiraamat, koolituskord ja arenguevestluste kord, motivatsioonipaketti täiendati võimalusega liituda tööandja eraravikindlustusega.

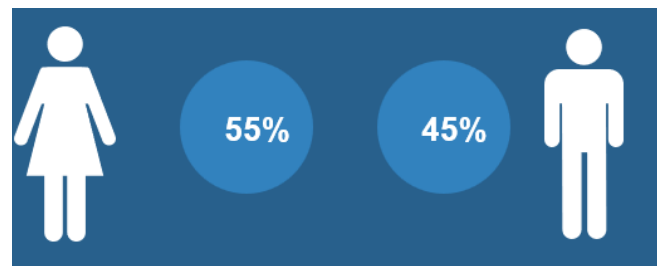
Oluliseks osutus ka aastalõpp, mil meeskond kolis senisest Roosikrantsi tänava kontorist uutesse bürooruumidesse Lõk-ke tänav 4, tänu millele muutus töökeskkond kaasaegsemaks.

Algas ka üleminek ELVL-i uuele kodulehe platvormile, mis jõu-dis avalikkuse ette 2024. aasta jaanuaris.

Koosloome tulemusena valmis ka 2024. aasta tegevuskava, sõnastati organisatsiooni visioon, eesmärgid ja väärtused.

EESMÄRGID

- ELVL-i liikmete ühishuvid on esindatud ja kaitstud
- ELVL on konstruktiivne, tasakaalustatud ja tugev koostööpartner
- ELVL-i liikmete ühishuvid on tulemuslikult esindatud riigieelarve läbirääkimistel
- ELVL-i meeskond on usaldusväärne, paindlik, avatud ja mõjus

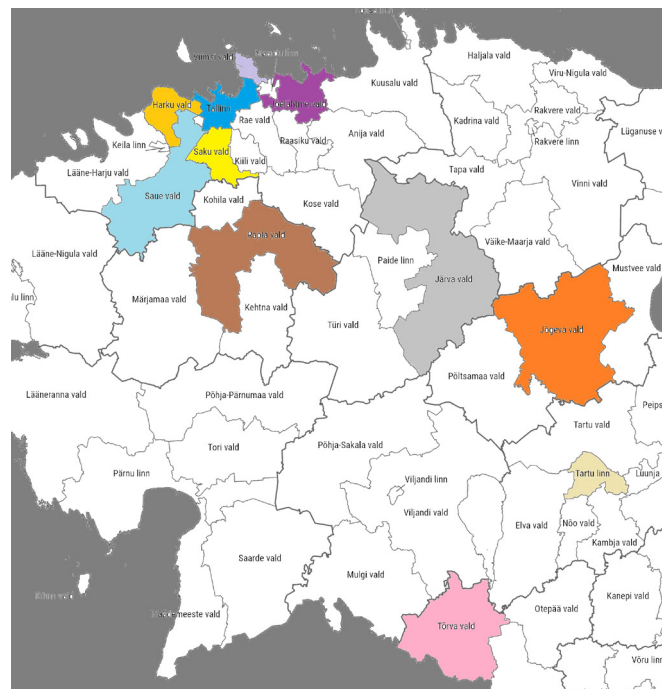

ELVL-i töötaja (keskmiselt)

* on kõrgharidusega

* 53-aastane

* pärit Tallinnast, Rapla vallast, Tartust, Jõgevalt, Järva vallast, Harku vallast, Saue vallast, Saku vallast, Jõelähtme vallast, Viimsi vallast, Tõrvast.

Majanduskeskkond ja fiskaalne ülevaade

Rahandusministeeriumi poolt 2024. aastal koostatud kevadprognoosi kohaselt nominaalne eelarvepuudujääk süveneb eelarvega võrreldes maksutulude aeglasema kasvu ning suurenenud investeerimismahu tõttu. Järgnevatel aastatel süveneb puudujääk veelgi kuna defitsiiti vähendavad meetmed ei ole veel realiseerunud, mistõttu võlakoormus kasvab kiiresti.

Kohalike omavalitsuste eelarvepuudujääk ulatus 2023. aastal pea 0,5%ni SKPst. Kõrge defitsiit on tingitud omavalitsuste tulude reaalhindade vähenemisest 2021. aastast alates ja kulude kiirest kasvust (sh kasvanud euriborist).

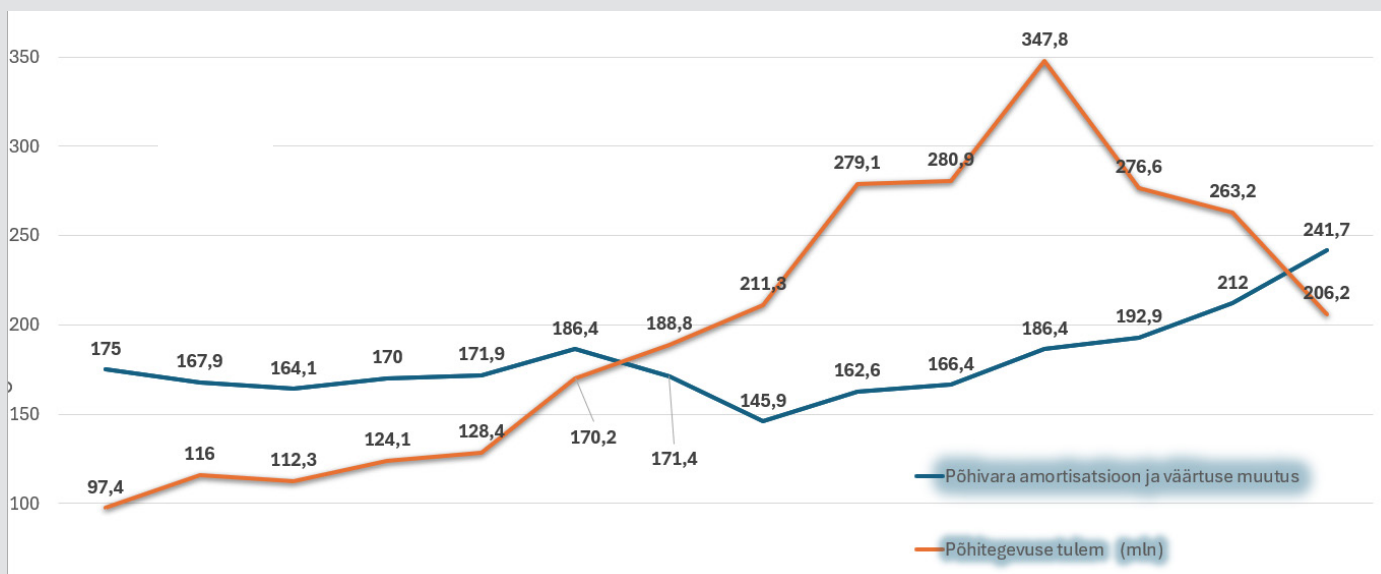
Kuna 2025. aastal on kohalike omavalitsuste valimised, mis tavapäraselt on kaasa toonud keskmisest suurema rõhu investeringutele, siis võib oodata kõrge defitsiidi taseme jätkumist. Valimistele järgnevatel aastatel väheneb omavalitsuste defitsiit keskmiselt 0,2%-le SKP-st.

Seda tingib ühelt poolt kohalike omavalitsuste halvenenud finantsvõimekus, mis piirab nende võimalusi kohustusi juurde võtta ja nõuab jätkusuutlikkuse tagamiseks teenuste ja toetuse rahastamise üle vaatamist, teiselt poolt kasvab hüppeliselt saada-

vate investeringutoetuste maht (välisabi ja CO2). Kohalike omavalitsuste füüsilise isiku tulumaksu 2024. aasta laekumise kevadprognoos vähenes võrreldes riigieelarve prognoosiga 20 mln euro võrra 1856 mln euron, see moodustab 75% kogu 2024. aastal tasutavast füüsilise isiku tulumaksust.

Kohalikele omavalitsustele laekub 2024. aastast tulumaks 2,5% isikute riiklikust pensionitulust ning muudelt tuludelt laekuv tulumaksu määr langes 11,89%-le. Perioodil 2026–2028 stabiliseerub laekumise kasv keskmiselt 4,7%-le aastas ja osakaal kogu tasutavast füüsilise isiku tulumaksust kasvab 84%-ni.

Kohalikel omavalitustel ei lähe sugugi nii hästi, kui keskvalitsuses arvatakse. Tugev omavalitsuste finantssuutlikkuse halvenemine on toimunud just viimastel aastatel, mil põhitegevuse tulemi suhe eelarve tuludesse läks tugevasse langusse. Selle põhjustasid paljuski välised mõjud nagu näiteks kiire inflatsioon. Sellises olukorras tulnuks keskvalitsusel omavalitsusi täiendava rahaga toetada, et majanduskeskkonna negatiivset mõju leevendada, kuid eelnevalt nimetatud riigipoolsed otsused hoopis süvendasid probleemi.

Kohalike omavalitsuste põhitegevuse tulemi ja amortisatsiooni graafik näitab, et viimastel aastatel on tulem vähenenud ja amortisatsioon kasvanud ning 2023. aastal leidis aset nn „murdepunkt“, kus tulem oli amortisatsioonist väiksem. Sellises olukorras puudub omavalitsustel suutlikkus olemasolevat kinnisvara korras hoida, rääkimata arengust.

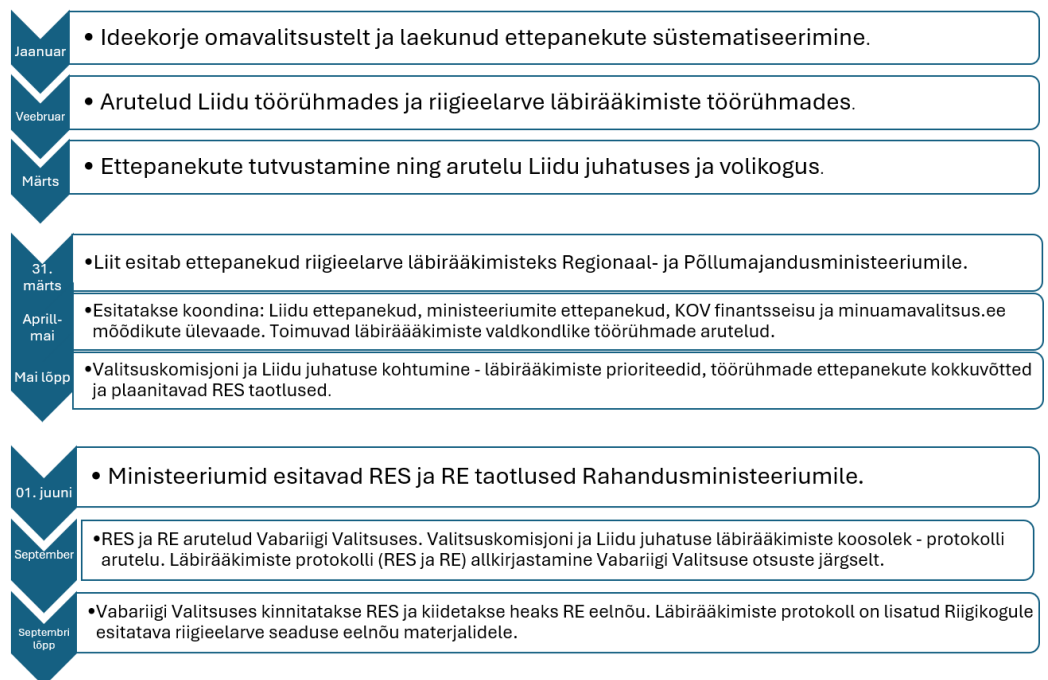
Tegevusprioriteet nr 1

liikmete huvide esindamine riigieelarve läbirääkimistel

Riigieelarve (RE) läbirääkimistel osalemine on Eesti Linnade ja Valdade Liidu olulisemaid põhitegevusi, mille kaudu esindada kohalikke omavalitsusi ja nende huvisid riigieelarves.

Läbirääkimiste poolteks on Eesti Vabariigi Valitsuse moodustatud valitsuskomisjon ning üleriigiline omavalitsusliit (ELVL).

Valitsuskomisjoni juhhib ametikohajärgselt regionaalminister ning teiselt poolt on läbirääkijateks ELVL.

ELVL-i esindajad riigieelarve läbirääkimisteks valitsuskomisjoniga:

Mihhail Kõlvart, Tallinna linnapea;
Mihkel Juhkami, Rakvere Linnavolikogu esimees;
Urmas Klaas, Tartu linnapea;
Imre Jugomäe, Mulgi vallavanem;
Priit Lomp, Kastre vallavanem;
Kurmet Mürsepp, Antsla abivallavanem;
Angela Saksing, Jõgeva vallavanem;

Erik Sandla, Harku vallavanem;
Irina Talviste, Pärnu abilinnapea;
Maris Toomel, Jõhvi vallavanem;
Georg Pelisaar, Põlva Vallavolikogu esimees;
Mart Võrklaev, Rae Vallavolikogu aseesimees.

ELVL-i poolne töörühma koordinaator
Jan Trei, ELVL-i asedirektor.

Riigieelarve läbirääkimised 2023

ELVL-i poolt esitatud riigieelarve läbirääkimiste prioriteedid ja fiskaalse mõjuga ettepanekud RES 2024-2027 ja 2024. aasta riigieelarve osas olid:

ELVL ettepanek 1: Kohalikule omavalitsusele eraldatava tulumaksumäära tõstmine, funktsioonide üleandmine tulubaasi. Toetusfondist eraldatavate vahendite üleandmisel tulubaasi tuleks eelnevalt välja selgitada teenuste osutamise tegelik maksumus ning alles seejärel otsustada täiendava tulumaksumäära eraldamine või tasandusfondi eraldise suurus.

Valitsuskomisjoni seisukoht: Riigieelarvest antakse toetusi KOV-ide kulude osaliseks katmiseks ja ei maksta kinni teenuse kulu tervikuna. Paljudel juhtudel on riigieelarvest antav toetus väiksem kui KOV-ide endi eelarvest tehtav kulu.

Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis on ette nähtud KOV-ide tulubaasi laiapõhjaline ümberkorraldamine. Arvestades riigieelarve kehva olukorda ja asjaolu, et valitsussektori defitsiit ületab EL-i reeglites maksimaalselt lubatud 3%, ei ole võimalik 2024. a KOV-ide tulumaksu osa suurendada.

Osapoolte otsus: Töörühmas käsitletakse KOV rahastamise muudatusi tervikvaates. Arutelud sept-nov 2023.

ELVL ettepanek 2: Korrastada kohalike maksude süsteemi. Laiendada omavalitsuste võimalusi tulu kogumiseks. Täiendada kohalike maksude loetelu (nt turistimaks, müügitaks) juriidiliselt korrektset maksuvaidlusi välistavas sõnastuses, et laiendada omavalitsuste võimalusi tulu kogumiseks. Kohalike maksude seaduse sõnastus vajab ajakohastamist viimaks see vastavusse teiste õigusaktidega.

Valitsuskomisjoni seisukoht: Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis on ette nähtud KOV-ide tulubaasi laiapõhjaline ümberkorraldamine. Teemad arutatakse läbi KOVide rahanduse töörühmas.

ELVL seisukoht: Eriarvamus. Seaduse muudatusele ei andnud ELVL kooskõlastust.

Osapoolte otsus: Töörühmas käsitletakse KOV rahastamise muudatusi tervikvaates. Arutelud sept-nov 2023.

ELVL ettepanek 3: Tasandusfondi valemi täiustamine. Ettepanek töötada välja valem, mis arvestaks senisest rohkem väiksema tulubaasiga omavalitsuste vajadusi. Valemis suurendada tagamaalisuse koefitsienti ja lisada THI väärtus. Euroopa kohaliku omavalitsuse harta artikli 9 p 5 kohaselt tuleb väiksemate rahaliste vahenditega kohalike omavalitsuste kaitseks rakendada rahalise ühtlustamise mehhanisme ning senisest suurem tasandusfond toetab seda põhimõtet.

Valitsuskomisjoni seisukoht: Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis on ette nähtud KOV-ide tulubaasi laiapõhjaline ümberkorraldamine. Vabariigi Valitsus on võtnud suuna suurema regionaalse tasakaalustatuse suunas, ühtlustades tulumaksu ümberjaotusega tulubaasi.

ELVL seisukoht: Eriarvamus. Ei ole teada uue valemi mõju.

Osapoolte otsus: Töörühmas käsitletakse KOV rahastamise muudatusi tervikvaates. Arutelud sept-nov 2023.

ELVL ettepanek 4: Koolitoit - riigipoolse koolilõuna toetuse maksumuse suurendamine, täiendava toetuse maksmine lasteaia laste toiduraha kompenseerimiseks. 2018. aastast kehtiva ühe euro suuruse riigipoolse toetuse juures ja arvestades toidukaupade jätkuva hinnatõusuga, ei ole võimalik apakkuda kvaliteetset ja tervislikku koolilõunat. Siiani ei ole riik toetanud lasteaia laste toitlustamist. Ettepanek täiendava toetuse kehtestamine lasteaialastele toitlustuskulude katteks.

Valitsuskomisjoni seisukoht: Koolilõuna on hariduse abiteenus, mille kulud kaetakse riigi toetusest, kohaliku omavalitsuse tulubaasist ja lapsevanema osalusest. Riigieelarvest on koolilõunaks arvestatud 2023. aastaks (KOV, era, riik sh kutse) 35 mln eurot. Lisaks antakse täiendavat toetust koolipiimale, puuviljale ja mahetoidule. KOV saldoandmike kuludest lähtuvalt oli kogu koolitoidu (sh hommikupuder, koolilõuna, pikapäevaväru jm) kulu õppuri kohta 2022. aastal keskmiselt 1,64 eurot. Sotsiaalministeeriumi eestvedamisel koostatakse koolitoidu teekaarti, mille eesmärgiks on luua tingimused, et koolilõuna oleks mitmekesine, tasakaalustatud ning kõigile lastele olemata nende sotsiaalmajanduslikust taustast kättesaadav.

ELVL seisukoht: Eriarvamus.

Osapoolte otsus: Jätkame läbirääkimisi, teeme koostööd koolitoidu teekaardi juhendamaterjali väljatöötamisel ning lasteasutuste toitlustamist reguleeriva määruse kaasajastamisel.

ELVL ettepanek 5: Üldhoolduse rahastamise põhimõtete muutmine. Omavalitsuste hinnangul on ministeeriumi arvestused reformi mõju hindamisel tehtud ennatlikult ja olulises osas on mõjude hindamiseks vajalikud tingimused täitmata või kasutatud tegelikkusele mitte vastavaid algandmeid.

Valitsuskomisjoni seisukoht: Täpsem üldhooldusteenuse rahastamise muudatuse mõjude hinnang, sh kulude-tulude analüüs on planeeritud 2026. aastaks. Selleks ajaks on teenuse turg ja hinnad stabiliseerunud, inimesed ja Kovid on muudatusega kohanenud, on selgem mõju koduteenuste kättesaadavusele jne.

ELVL seisukoht: Eriarvamus. Liialt pikk periood, esimene analüüs oleks vajalik teostada 2023. a sügisel, et saada esimene ülevaade reformi mõjust kohalikele omavalitsustele.

Osapoolte otsus: toimus hooldereformi vaheseisu seminar KOV juhtidele, sotsiaal- ja finantstöötajatele – SOM selgitas rahastuse põhimõtteid. Kokkuleppe kohaselt jälgib SOM jooksvalt reformi kulgu ning selleks kogub infot aruannete ja registrite kaudu kui ka koondab avalikult kättesaadavat infot hindade kohta. Täpsem üldhooldusteenuse rahastamise muudatuse mõjude hinnang, sh kulude-tulude analüüs on planeeritud 2026. aastaks.

ELVL ettepanek 6: Teede rahastamise suurendamine. Suurendada kohalike teede hoiuks ja tänavavalgustuse teenuse osutamiseks eraldavate vahendite mahtu 2024. aastal vähemalt omavalitsusliitude läbirääkimiste delegatsiooni 2022. aasta taotluse tasemeni, st 45,5 miljoni euroni ning jätkata juhtumipõhise toetuse maksmist.

Valitsuskomisjoni seisukoht: Vastavalt RES 2023-2026 on kohalike teede hoiuks kavas eraldada valemipõhist toetust igal aastal 29,3 mln eurot. 2022. aastal eraldati juhtumipõhist toetust 7 mln eurot. 2023. aastaks juhtumipõhist toetust riigieelarves ette ei nähtud. RES 2024-2027 koostamise protsessis ministeeriumitelt lisataotlusi vastu ei võetud.

ELVL seisukoht: Eriarvamus.

Osapoolte otsus: Läbirääkimised jätkuvad.

ELVL ettepanek 7: KOV keskne jäätmemudel. Aastatel 2020-2023 on olnud ettepanek jäätmeseaduses taastada omavalitsuse keskne jäätmemudel. Igale aastal on Keskkonnaministeerium vastanud, et jätkame läbirääkimisi. Lahendust veel ei ole, aga on väga oluline anda omavalitsustele otsustusõigus jäätmete liigiti kogumise korraldamisel.

Valitsuskomisjoni seisukoht: Maailmapank on oma 2021.a uuringus Eesti jäätmesüsteemi kohta teinud soovitusi, mille kohaselt tuleks lubada kohalikel omavalitsustel nõuda jäätmetekitajalt tasu või maksu. Kliimaministeerium on Maailmapanga uuringu alusel ette valmistamas jäätmeseaduse jt seaduste muutmiseks väljatöötamiskavatsust, kus pakutakse välja muuhulgas erinevad võimalused, kuidas kohalikul omavalitsusel oleks võimalik jäätmetekitajalt tasu küsida.

Osapoolte otsus: 2023 teises pooles valmib jäätmeseaduse VTK. Uut jäätmeseadust on oodata 2024 algul.

Läbirääkimiste tulemused: läbirääkimiste protokoll ei allkirjastatud

ELVL-i läbirääkimiste delegatsioon jäi olulistest valdkondades eriarvamusele, mistõttu otsustati Valitsuskomisjoni ja Eesti Linnade ja Valdade Liidu riigi eelarvestraategia 2024-2027 ja 2023. riigieelarve läbirääkimiste protokoll mitte allkirjastada.

Omavalitsustel puudub ülevaade ja selgus, kuidas riik plaanib kindlustada omavalitsustele jätkusuutliku arengu ja toetuse nii tuleval kui ka järgnevatel aastatel. Olu korras, kus 2024. aastal jagatakse tasandusfondi kaudu 8,3 miljonit eurot jõukamate kohalike omavalitsuste

eelarvest ümber väiksema tulubaasiga omavalitsustele, vähendatakse füüsilise isiku tulumaksu 11,89%-le ning teadmata omavalitsuste tegelikke kulusid üldhooldusele – puudub omavalitsustel täna ülevaade oma tegelikest kuludest ja tuludest.

Hooldusreformi rakendamisega kasvas vajadus hooldekodu kohtade järele, vajadus on suurem, kui seda suudetakse pakkuda. Tagajärjeks on hooldekodudes kasvanud kohatasud, kui riigi arvutustes algselt aluseks võeti. Hooldereformi käivitamisel tehtud prognoosid on

	2023	2024	ELVL ETTEPANEK	ELVL-i poolne kokkulepe või eriarvamus
Residendist füüsilise isiku tulumaksuosa (1)	11,96%	11,89%	2024.a 12,29% 2025.a 12,29% 2026.a 12,29% 2027.a 12,29%	Eriarvamus.
Korrastada kohalike maksude süsteemi (2)			Täiendada kohalike maksude loetelu, laiendada omavalitsuste võimalusi tulu kogumiseks (näiteks võimalus üksikisiku tulumaksu % määra ajutiseks suurendamiseks volikogu poolt kokkuleppel kogukonnaga vajaliku investeeringu teostamiseks).	Eriarvamus.
KOV tasandusfond koos muudest allikatest lisanduvate summadega (3)	107,37 mln	135,1 mln	Valemi uuendamine	Eriarvamus.
Koolilõuna toetus (4)	24,8 mln	44,6 mln	2024.a 44,6 mln 2025.a 44,6 mln 2026.a 44,6 mln 2027.a 44,6 mln	Eriarvamus.
Üldhoolduse rahastamise põhimõtete muutmine (5)			2024 septembriks viia läbi reformi kulu-tulu vahehindamine. Eelduslikult on kohalike omavalitsuste kulu seoses üldhooldusreformi rakendamisega tunduvalt suurem, kui riik on arvestanud.	Eriarvamus.
Kohalike teede hoiu valemipõhine toetus (6)	29,3 mln	29,3 mln	2024.a 45,5 mln 2025.a 45,5 mln 2026.a 45,5 mln 2027.a 45,4 mln	Eriarvamus.
KOV keskne jäätmemudel (7)			Väga oluline on anda omavalitsustele otsustusõigus jäätmete liigiti kogumise korraldamisel.	Uut jäätmeseadust on oodata 2024

osutunud ebatäpseks, hooldust vajavate isikute arv suurem ja omavalitsused on mures üldhooldusele eraldatud summade osas. Omavalitsused ootavad üldhooldusteenuse rahastamise muudatuse mõjude, sh kulude-tulude analüüsi.

Tulubaasi parandamiseks on omavalitsused teinud rii-gile ettepaneku korrastada kohalike maksude süsteemi, mis aitaks tagada omavalitsuste finantsautonoomiat. Selleks paraku riik praegu sisulisi lahendusi ei paku, vaid hoopis vähendab samal ajal omavalitsuste võimalusi täiendavate vahendite kaasamiseks. Niisamuti ootasid omavalitsused üha kasvavate hin-

dade juures täiendavaid vahendeid koolilõuna toetusele, kuid paraku ei pidanud valitsus seda oluliseks toetada. See seab aga paljud omavalitsused keerulisse olukorda ja loob olukorra, kus vanemad peavad osa koolilõunast tasuma.

Eeltoodust lähtuvalt otsustas Eesti Linnade ja Valdade Liidu juhatus mitte allkirjastada valitsuskomisjoni ja Eesti Linnade Liidu riigi eelarvestrateegia 2024–2027 ja 2024. aasta riigieelarve läbirääkimiste protokoll.

Ka 2022. aasta protokoll ei allkirjastatud.

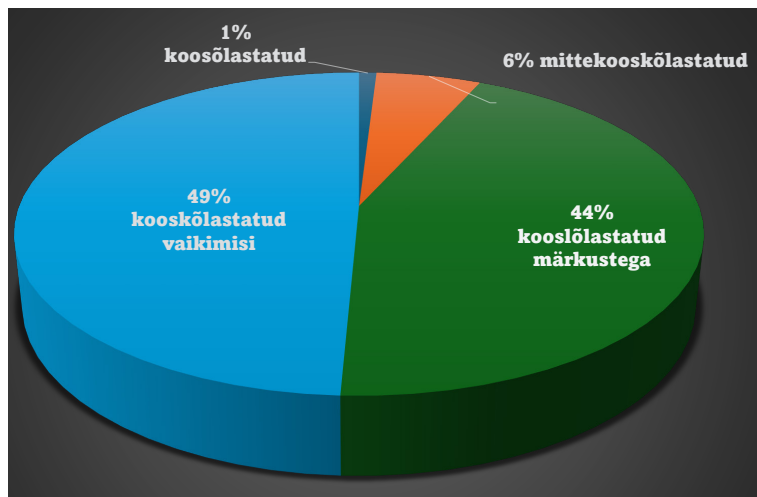
Tegevusprioriteet nr 2

liikmete huvide esindamine õigusloomes

2023. aastal jätkasid ELVL-i esindajad osalemist erinevates töörühmades ja komisjonides nii rahanduse, keskkonnakaitse, sotsiaaltoetuste, hariduse kui ka muudes valdkondades, mille tulemusel on antud panus õigusaktide väljatöötamise, kujundamise ja muutmise protsessis.

Õigusaktide eelnõude menetlemise käigus kohalike omavalitsuste huvide kaitsmiseks on oluline seisukohtade ning märkuste ja ettepanekute esitamine enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist või ministri õigusakti andmist eelnõu kooskõlastamisel (või vajadusel mittekooskõlastamisel) eelnõude infosüsteemi (EIS) vahendusel.

Eelnõud vaadatakse läbi ja saadetakse büroopoolsete kommentaaridega liidu liikmetele ettepanekute tegemiseks ja arvamuse avaldamiseks. 2023. aastal menetleti üksnes EIS-i raames kooskõlastamisstaadiumis üle 200 eelnõu (seadused, seaduste väljatöötamiskavatsused, Vabariigi Valitsuse ja ministrite õigusaktid), mis puudutasid otseselt või kaudselt kohaliku omavalitsuse tegevust, ülesandeid, õigusi ja kohustusi.

Eelnõude kooskõlastamise ja esitamise statistika

ELVL-i poolt on esitatud Riigikogule arvamusi, seisukohti ja ettepanekuid eelnõude ja seaduse muutmise küsimustes nii omal algatusel, kui ka Riigikogu komisjonide taotlusel.

*maareformi seaduse ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu (712 SE);

*ehitusseadustiku, ehitusseadustiku ja planeerimiseseaduse rakendamise seaduse ning riigivaraseaduse muutmise seaduse eelnõu (746 SE);

*tulumaksuseaduse ning sotsiaaltoetuste seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu;

*koolieelse lasteasutuse seaduse, kutseõppeasutuse seaduse ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu (231 SE);

*töölase Euroopa Liidu õiguse rikkumisest teavitaja kaitse seaduse eelnõu (257 SE);

*muinsuskaitse seaduse, halduskoostöö seaduse ja muuseumiseaduse eelnõu (760 SE);

*keskkonnatasude seaduse ja metsaseaduse muutmise seaduse eelnõu (300 SE);

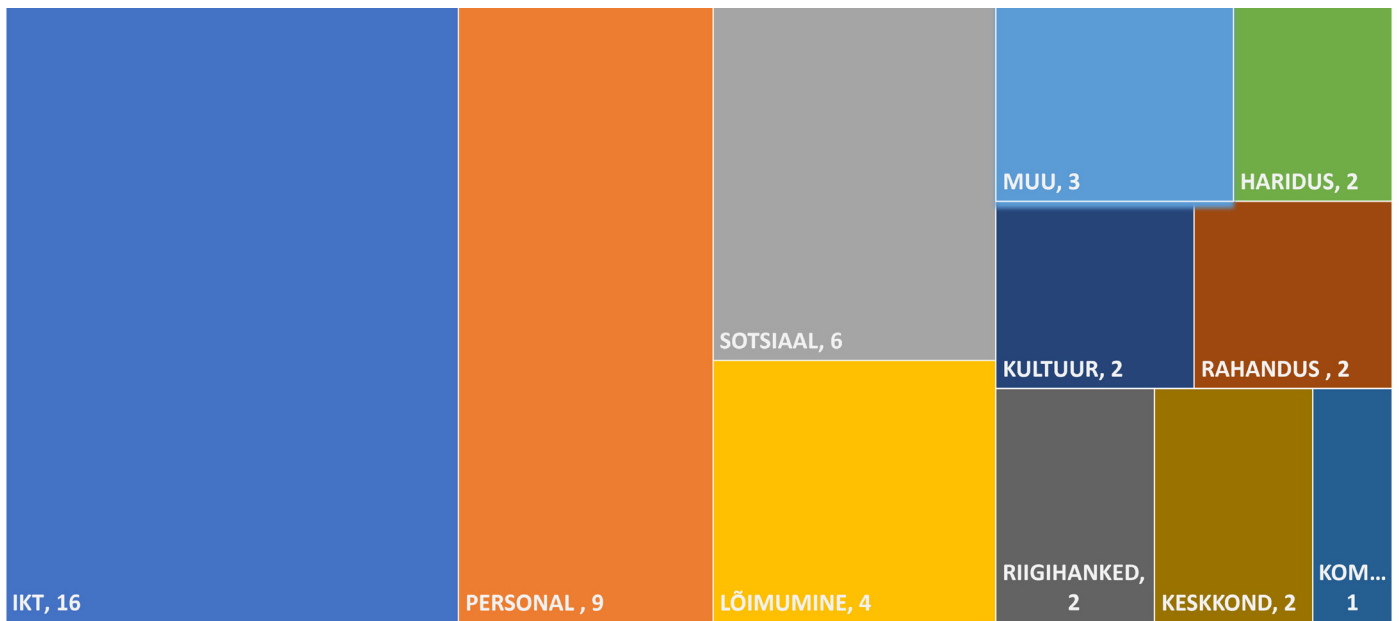
*sotsiaaltoetuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (tagasipöörduja toetus, kojukanne, arvelduskonto küsimused) eelnõu (295 SE).

ELVL esitas arvamuse Riigikohtu taotlusel järgmises põhiseaduslikkuse järelevalve asjas: Räpina Vallavolikogu, Põlva Vallavolikogu ja Tartu Linnavolikogu taotlused Riigikohtule põhiseaduslikkuse järelevalve teostamiseks seoses sotsiaaltoetuste seaduse (SHS) §-ga 22¹ kohaliku omavalitsuse üksustele pandud kohustustega.

Tegevusprioriteet nr 3

liikmete koolitus ja võrgustikutegevus

ELVL soovib senisest rohkem keskenduda ka KOV-ide koolitus- ja arendustegevusele. 2023. aastal korraldas ELVL kohalike omavalitsuste töötajatele ja ametnikele ligi poolsada koolitus- ja infoüritust - mõned suuremad konverentsid, seadusemuudatuste infotunnid, praktilised koolitused, kogemuste jagamised, õppereisid ja võrgustikukohtumised.

LINNADE JA VALDADE PÄEVAD 2023

Pika ajalooga Linnade ja Valdade Päevad on ELVL-i korraldatavate sündmuste seas kahtlemata aasta tähtsündmus.

XVII Linnade ja Valdade Päevad tõid Tallinnasse kokku omavalitsusjuhid, valdkonnaspetsialistid ja eksperdid, et kahe päeva jooksul arutleda omavalitsuste jaoks aktuaalsetel teemadel.

Olulisteks teemadeks 2023. aastal olid omavalitsuste ebapiisav tulubaas, samuti riigihangete läbiviimine ja sellega seotud murekohad, üldhool-dusreformi läbiviimine jne.

Töötubades toimusid arutelud nii finantsküsimumustes, regionaalpoliitika vallas kui ka hoolivuse ja hoolekande teemadel. Tähelepanu all oli ka lõimumine ja kaasamine, kohaliku omavalitsuse muutuv roll ühiskondliku innovatsiooni soodustajana ning digiühiskonna väljakutsed. Huvitavaid ettekandeid pakuti rohepöörde teemal ning ka nutika ja õnneliku avaliku ruumi planeerimise suunal. Uuriti ka seda, milline on rahvusvahelise koostöö kasu

omavalitsustele ja miks on kohalikes omavalitsustes vaja arendada personalivaldkonda.

Oluline osa ürituse formaadist on ka see, et omavalitsusjuhid ja -ametnikud saavad omavahel jagada oma muresid kui rõõme ning üheskoos leida lahendusi nii mõnelegi probleemile.

Üritusel allkirjastati ka Eesti ja Soome üleriigiliste omavalitsusliitude koostööleping, millega tõhustakse mõlema riigi omavalitsuste omavahelisi sõprussuhteid.

Rahanduse ja maksupoliitika valdkond

Vabariigi Valitsus tuli 2023. aastal välja tulumaksuseaduse muutmise ettepanekuga, mille kohaselt vähendatakse alates 2024. aastast omavalitsustele tuludelt laekuvat protsenti 12,06-lt 11,89-le. Pensionituludelt laekuvat protsenti suurendatakse 1,88-lt 2,5-le. Selline kavatsus tõi pahameele eelkõige nende omavalitsuste hulgas, kelle tulusid seadusemuudatusega vähendatakse, et suurendada vähemedukate omavalitsuste oma.

Liidu juhatus oma pöördumistes nii regionaalministrile kui Riigikogule rõhutas muuhulgas, et nii olulist reformi ei saa teha ilma sotsiaal-majandusliku mõjuanalüüsita. Soov lahendada fiskaalregionaalset mahajäämust omavalitsuste süsteemis olemasoleva raha ümber jagamisega viitab tsentraalsele rahaliste vahendite juhtimisele keskvalitsuse poolt ja ei sobitu kuidagi kokku kohaliku omavalitsuse teooria aluspõhimõtetega.

2023. aastal vähendati omavalitsuste tulubaasi ca 8,3 mln euro võrra. Järgmisel aastal ümberjagatav summa oluliselt suurem. Olukorras, kus kõik omavalitsused on alarahastatud, ei ole ühtedelt teistele ümber jaotamise poliitika jätkusuutlik lahendus. Pikemas ajahorisondis vähendab see kõikide omavalitsuste toimetulekut.

Omavalitsuste tulubaasi mudel peab võimaldama kõigil omavalitsustel täita ülesandeid ja pakkuda avalike teenuseid kõikjal ühesuguse kvaliteediga. Riigi poolt tehtud otsuste tulemusena on ümber jagatud kohalike omavalitsuste tulubaasi, samas on suurendatud kulusid, õpetajate alampalga määra tõus 2023. aastal 23,89% ja 2024. aastal 6,6% ja käibemaksumäär 2% punkti. Omavalitsuste fiskaal-tasakaalu negatiivselt mõjutavaid muudatusi tuleks kavandada ja rakendada arvestades omavalitsuste eelarvestrateegiaid.

Tasandusfond peab olema instrumendiks, millega tasandada omavalitsuste tulubaasi

2023. AASTA PÕHITEEMAD VALDKONNAS

- Kohalike omavalitsuste uue rahastamise mudeli väljatöötamine
- Tulubaasi, finantsautonoomia sh maksuautonoomia suurendamine
- Tasandus- ja toetusfondi suurendamine

mahajäämus, mitte vahend süsteemi siseseks vahendite ümberjagamiseks. Tasandusfondi mahu suurendamise allikateks tuleks kasutada eraldisi riigieelarvest, näiteks täiendava tuluna võiks lisanduda eraldised juriidilise isiku tulumaksust. Tasandusfondi valemi parameetreid tuleb muuta selliselt, et saaks katta nende omavalitsuste vajadusi, mis tulenevad regionaalsest mahajäämusest.

Liidu pooltel initsiatiivil kutsus Riigikogu rahanduskomisjon liidu esindajaid 6. juuni 2023. aasta istungile, et jõuda selgusele, mida toob kavandatav seadusemuudatus endaga kaasa kõigile 79 kohaliku omavalitsusüksusele.

Liidu poolt osalesid Kiili vallavanem Aimur Liiva, Järva valla finantsjuht Aime Roosioja, Tallinna linna finantsdirektor Silver Tamm ja Harjumaa Omavalitsuste Liidu tegevdirektor Andre Sepp, kes selgitasid, et omavalitsuste tulubaas vajab juurde täiendavaid vahendeid ühes tasandusfondi suurendamisega, millest saaks toetada neid omavalitsusi, kelle tulud ei ole piisavad.

Vaatamata sellele, et koalitsiooni poolt oli kokkulepitud seaduse muutmise osas tehtud, tõdesid kõik osalejad, et selliseid kohtumisi on vaja teha ka edaspidi.

Rahvakeeli hakati KOV-ide vahel rahade ümberjagamise kava nimetama “Robin Hoodiks”, mõnel pool ka kodusemalt “Tõde ja õigus” parafraseerides Andrese ja Pearu läbisaamist Tammsaare tähtteoses.

Töörühma koosolek 30. septembril

TÖÖRÜHMA JUHT

Andres Laisk, Saue vallavanem

LIIKMED

Meelis Leidt, Tartu abilinnapea
 Meelis Luht, Tartu linna rahandusosakonna juhataja
 Indrek Kuusk, Tartu linna eelarveteenistuse peaanalüütik
 Irina Talviste, Pärnu abilinnapea
 Meelis Kukk, Pärnu abilinnapea
 Silver Tamm, Tallinna linna finantsdirektor
 Angelika Kallakmaa-Kapsta, Tallinna Linnakantselei konsultant
 Toomas Tammik, Järva vallavanem
 Aime Roosioja, Järva valla finantsjuht
 Priit Värvi, Elva vallavanem
 Allar Haljasorg, Kohila vallavanem
 Piret Zahkna, Harku abivallavanem
 Eve Jaanus, Kambja valla finantsjuht
 Egle Järvepere, Viru-Nigula valla finantsjuht

Valdkonnajuht ELVL-i asedirektor Jan Trei,
 töörühma koordinaator
 finantsnõunik Toomas Johanson

TOIMUS **8** TÖÖRÜHMA KOOSOLEKUT

KOMMENTAAR

Tuulesuund olnud väga muutlik

Rahanduse töörühmal on olnud väga loomingu- ja väljakutseid pakkuv aasta. Omavalitsuste rahastusmudel kütab kirgi. Üldine majanduskeskkond ja haridussüsteemist alguse saanud palgasurve on aga omavalitsuste finantstulemused viinud tagasi eelmise kriisi aega aastasse 2010.

Rahanduse töörühmal jääb üle tõdeda, et Eestis ei ole rikkaid ja vaeseid omavalitsusi, on erinevate probleemidega, erinevate kulude ja tulude struktuuriga omavalitsusi, aga kogu süsteemis on raha tervikuna puudu. Teiselt poolt kahjuks on selge, et riigieelarve võimalused lisarahastust hetkel ei võimalda, kui valitsus ei tee põhimõttelisi suuri otsuseid maksusüsteemis.

Kokkuvõttes on tuulesuund olnud väga muutlik ja täna võetud sihid homme enam ei kehti ning tuleb kohaneda. Omavalitsused ootaks eelkõige selgust ja stabiilsust, et oleks taas võimalik iseseisvalt oma finantsproгноose sätida ja optimistlikumalt tulevikku vaadata.

Andres Laisk,
 rahanduse ja maksupoliitika töörühma juht,
 Saue vallavanem

Toimunud koolitussündmused

10. septembril veebiseminar “Rahandusministeeriumi sügisproгноos, omavalitsuste rahastamine 2024. aastal ja digiarhiveerimine finantsvaldkonnas”.

22. novembril veebiseminar

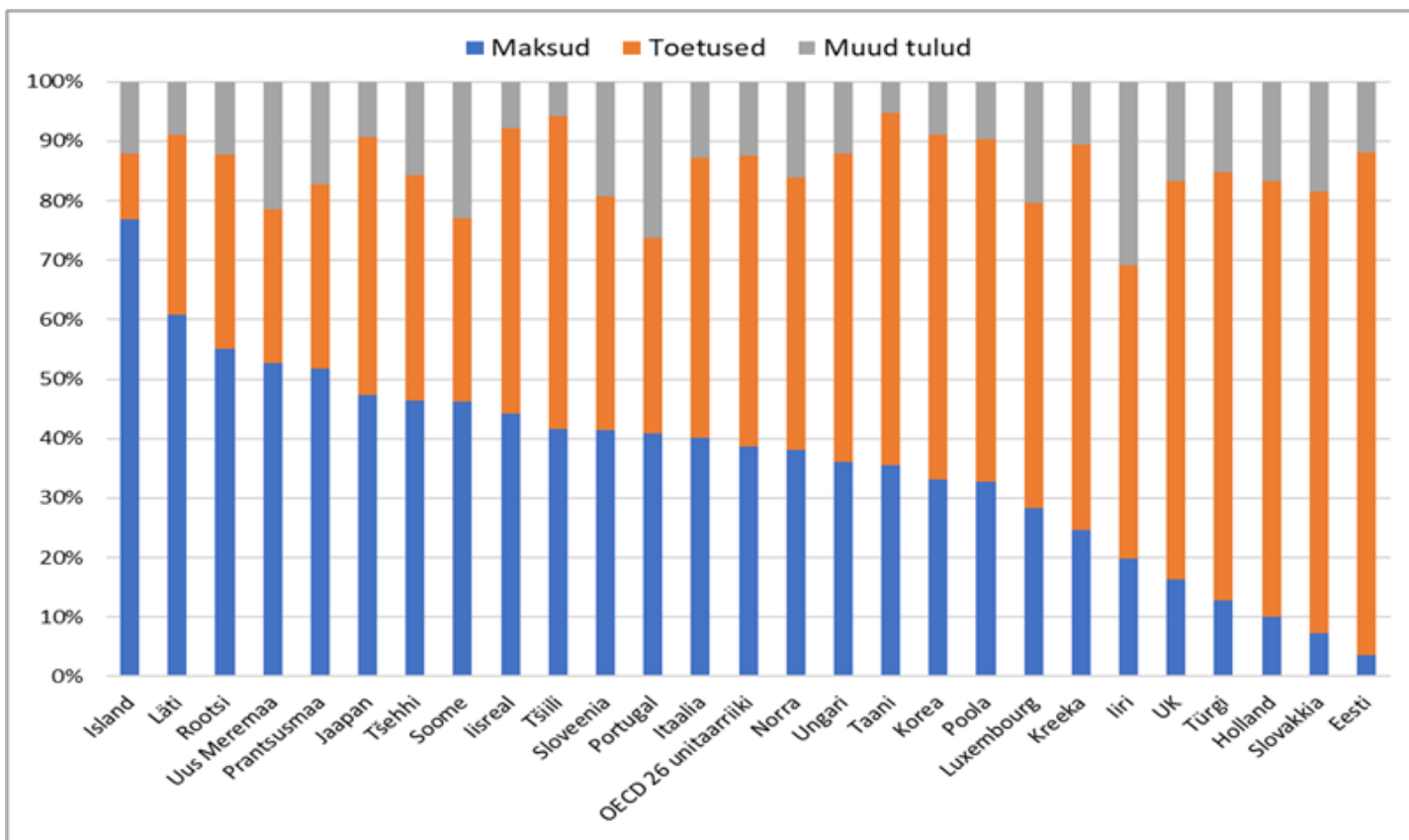
„Sisekontroll finantsjuhtimises ja raamatupidamise sise-eeskiri ning sisekontrolli meetmed“.

Kohalike Eesti kohalike omavalitsuste finantsautonoomia on OECD riikide seas madalaim.

Madal finantsautonoomia väljendub läbi kahe teguri: väga piiratud maksuautonoomia ning suur sihtotstarbeliste toetuste osakaal. See on määranud nad peamiselt sõltuvaks keskvalitsusest.

OECD kohaselt on väga madal finantsautonoomia olu-

line riskitegur omavalitsuste eduka toimimise tagamisel. Peamiseks puuduseks on piiratud võimalus jaotada ressursse vastavalt kohapealsetele vajadustele ja olukorrale. Uuringute kohaselt töötavad omavalitsused kõige tõhusamalt siis, kui elanikud maksavad kohalike teenuste eest läbi kohalike maksude ja tasude. Finantsautonoomia suurendab avalikku vastutust pakutavate teenuse osas, kuna võimaldab leida tasakaalu avalike teenuste soovide ja selle eest makstavate maksude vahel.

Making Decentralization Work – a Handbook for Policy-Makers. OECD 2019)

Uuringud

2023. aastal teostati valdkonnas kaks uuringut:

Ülevaade kohalike omavalitsuste audiitorteenustest seisuga detsember 2023, mille eesmärgiks oli selgitada audiitorteenuse osutaja, millal lõpeb kehtiv leping, kas ja kui edukalt on kulgenud audiitorteenuse osutaja leidmise riigihanked. Ilmnes, et lähiaastatel saab olema omavalitsustele probleemiks audiitori leidmine, sest auditi läbiviimise nõuded on suurenenud, audiitori kutseksam on läinud keerulisemaks, mis omakorda on tinginud olukorra, kus nõudmine on suurem pakkumisest.

Fiskaalanalüüs „Kohalike omavalitsuste arvamused ja seisukohad alushariduse ja lapsehoiu seaduse §4 lg 2 ja §6 lg 1j lg 2 eelnõule“, mille eesmärgiks oli saada ülevaade eelkõige vabadest lasteaiakohtadest, vabade lasteaiakohtade (reservi) tagamisest, kaasnevast täiendavast finantskoormusest, õpetajate eesti keelele üleminekust ja seaduse rakendamise mõistlikust ajast selle jõustumise korral.

Analüüs tõi muuhulgas välja, et 20. oktoobri 2022. seisuga on 27 KOV-is puudu 4 488 lasteaiakohta, valdavalt vanuserühmas 1,5-3 aastat.

Kriisivalmiduse ja siseturvalisuse valdkond

2023. AASTA PÕHITEEMAD VALDKONNAS

- tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu
- valdkonna ametnike puudus ja rahastamine

Tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu

Juunis saatis Riigikantselei kooskõlastamisele tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu (VOS), mis reguleerib kriiside käsitlemist varasemast täpsemalt, andes kohalikele omavalitsustele juurde ülesandeid. Muudatuste eesmärgiks on suurendada kriisideks valmisolekut teravikliku õigusruumiga, tegemist on suurima kriisimaailma õigusrevisjoniga (700 lk; 80 muudetavat seadust). Seaduse kooskõlastamist ei pidanud ELVL võimalikuks, kuna eelnõu sätestab kohalikele omavalitsustele uusi ülesandeid, mille tegelik maht eelnõust ei selgu, kuid mille täitmine nõuab eeldatavalt täiendavaid rahalisi vahendeid investeringuteks ja personalile. Täpsemat rahalist vajadust saab hinnata pärast riskianalüüside ja kriisiplaanide koostamist. Eelnõu seletuskirjas on viidatud vaid võimalikule täiendavale palgakulule, jättes märkimata sellegi katteallikad. Kulutused toimepidevuse tagamiseks ja püsivate kriisiülesannete täitmiseks valmistumisel on suuremad kui üksnes palgakulu.

Vaid mõnes omavalitsuses (Keilas, Tallinnas, Saaremaal ja Tartus) oli spetsiaalselt kriisivalmiduse teemaga tegelev ametnik, teistel on see lisakohustusena abivallavanemal, linnapeal, sotsiaaltöötajal, arendusspetsialistil, haldusameti juhatajal, kommunikatsioonijuhil.

Arvestades teema olulisust ja tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõus kavandatavate ülesannete rohkust omavalitsustele, on ette näha, et ülesannetega toime tulemiseks on vaja palgata spetsialist. Probleemiks on, kuidas neid leida ja rahastada. Riigieelarve läbirääkimiste käigus on omavalitsused taotlenud selleks riigilt tuge.

TÖÖRÜHMA JUHT

Maido Nõlvak, Rakvere vallavanem;

LIIKMED

Eve East, Toila vallavanem;
 Erik Sandla, Harku Vallavolikogu esimees;
 Triin Varek, Rakvere linnapea, Rakvere linna ja valla kriisikomisjoni esimees;
 Jaanus Barkala, Otepää vallavanem;
 Gert Villard, Rapla vallavanem;
 Külliki Kiiver, Häädemeeste vallavanem;
 Uno Paas, Keila Linnavalitsuse nõunik (siseturvalisus ning kriisikommunikatsioon);
 Aivar Toompere, Tallinna Munitsipaalpolitsei Ameti juhataja;
 Riivo Noor, Anija vallavanem;
 Triin Nõmmistu, Kambja abivallavanem;
 Jüri Bachman, Lääne-Nigula Vallavalitsus, Taebla osavallavanem (kriisireguleerimise siseturvalisuse valdkonda kureeriv vallavalitsuse liige);
 Kairi Hõbemer, Alutaguse abivallavanem;
 Riho Johanson, Saue abivallavanem.

Valdkonnajuht on asedirektor Jan Trei, töörühma koordinaator sotsiaalvaldkonna nõunik Mailis Kaljula.

Töörühm loodi 2023. aastal ELVLi initsiatiivil, et koordineerida valdkondlikku koostööd Siseministeeriumiga.

TOIMUS **8** TÖÖRÜHMA KOOSOLEKUT

Töörühma koosolek 18. jaanuaril

Keskonna valdkond

2023. AASTA PÕHITEEMAD VALDKONNAS

- Tuumaenergia teema ja tuumarajatiste asukohavaliku protsess
- Jäätmereform
- Kliimaseaduse väljatöötamise protsessi alustamine
- Veemajandusreform

Peamiseks läbimurdeks 2023. aastal võib lugeda jäätmemajanduse reformi käigus algatatud üleminekut **omavalitsuskesksele jäätmemajandusmudelile**.

Kavandatud muudatused jäätmeseaduses annavad omavalitsustele enam nii sõnaõigust kui ka kohustusi jäätmemajanduse korraldamise valdkonnas, samuti võimaluse kehtestada kohalik jäätmemaks.

STRATEEGILINE KOOSTÖÖ

ELVL esindajad on kaasatud:

- Riigikantselei juures tegutseva Säästva Arengu Komisjoni,
 - INTERREG BSR (Baltic Sea Region) seirekomiteedes
 - Eesti tuumaenergia kasutusele võtmise analüüsi asukohavaliku ekspertgrupi töös,
 - konsultatsioonides Euroopa Tuumarajatistega omavalitsuste liiduga GMF (The Group of European Municipalities with Nuclear Facilities),
 - KEVAD (Keskkonnavaldkonna arengukava),
 - Eesti Jäätmekava 2022-2028,
 - Ringmajandusreformi,
 - Veemajandusreformi,
 - Metsanduse Arengukava,
 - Energiamaajanduse Arengukava (ENMAK 2035),
 - Kliimaseaduse
- ja muude keskkonnavaldkonnas oluliste strateegiliste arengukavade ning valdkondlike dokumentide koostamisse.

Koostööleping Keskonnainvesteeringute Keskusega (KIK)

Pikaaegne hea koostöö keskkonnameetmete disaini erinevate keskkonnaprojektide valdkonnas leidis vormistamist lepinguvormis, mis kirjutati alla juhatuste liikmete poolt Eesti Linnade ja Valdade Päevadel.

R-KLUBI

Ühe peamise väljundina 2022. aastal Säästva Arengu Komisjoni (SAK) poolt tellitud ja Tartu Ülikooli poolt läbiviidud uuringu „Kohalike omavalitsuste roll rohepöörde elluviimisel“ põhjal jõuti aprillikuus R-Klubi (Roheklubi) loomiseni. R-Klubi väljakuulutamise toimus Linnade ja Valdade Päevadel keskkonnavaldkonna töötoas 12. aprillil.

R-Klubi on omavalitsusjuhtidele mõeldud mitteformaalne ühendus mille eesmärgiks on arendada Eesti omavalitsuste vahelist koostööd rohepöörde läbiviimisel, hetkel osaleb selle töös 18 KOVi.

R-Klubi juhtrühma moodustavad ELVL, Keskonnainvesteeringute Keskus ja üks Eesti omavalitsus. 2023. aastal oli selleks Euroopa Roheline Pealinn Tallinn; 2024. aastal võtab teatepulga üle Tartu linn.

R-Klubi esimene kohtumine 6. juunil

OLULISEMAD PROJEKTID

LIFE projekt EC4RURAL

ELVL ja 12 Eesti pilootomavalitsust osalevad LIFE alamprogrammi Clean Energy Transition energiakogukondade projektis. Kokku 12 omavalitsust Eestist, 22 maaomavalitsust Hispaaniast ning kümme organisatsiooni osalevad energiakogukondade projektis „Fostering local engagement for Clean Energy Transition in Rural Areas through Energy Communities” (EC4RURAL), et edendada puhtale energiale üleminekut Euroopa maapiirkondades.

Projekt algas septembris 2023 ja kestab neli aastat, peale ELVL osalevad Eesti poolt partneritena projektis Tartu Regiooni Energiaagentuur (TREA), Tartu Ülikool ja Leader Liit.

Roheline kontor

Seoses ELVL büroo kolimisega uutesse ruumidesse Lõkke tänaval tõstatati 2023. aasta lõpul idee ELVL-i büroo sertifitseerimiseks Rohelise kontorina.

Projekt võeti tööplaani, esitati taotlus KIK-i keskkonnateadlikkuse alamprogrammi, mis oli edukas, konsultandina on projekti kaasatud konsultatsioonifirma Miltton New Nordic.

Toimunud koolitussündmused

6. juunil

R-klubi esimene kohtumine

9. oktoobril

LIFE projekti EC4RURAL avaüritus

19. oktoobril

R-klubi Ecobio gaasitehase külastus

TÖÖRÜHMA JUHT

Kerli Lambing, Lääne-Harju valla keskkonna- ja ehitusosakonna juhataja,

LIIKMED

Kristiina Kupper, Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet, osakonna juhataja;
Sven Tarto, Nõo valla ehitus- ja majandusosakonna juhataja;
Neeme-Jaak Paap, Rakvere abilinnapea;
Lüüli Junti, Tallinna Strateegiakeskuse Ettevõtlusteenistuse ringmajanduse osakonna juhataja;
Triin Viiber, Viru-Nigula valla keskkonnaspetsialist;
Pille Lapin, Mustvee valla keskkonnapeaspetsialist;
Kerli Laur, Saku valla arendus- ja keskkonnateenistuse juht;
Ergo Eesmaa, Harku valla arendus- ja keskkonnateenistuse juht;
Ege Kibuspuu, Rae valla keskkonnaspetsialist;
Birgit Panksepp, Saue valla keskkonna spetsialist;

Valdkonnajuht on asedirektor Rait Pihelgas, töörühma koordinaator keskkonnanõunik Reigo Lehtla.

TOIMUS 1 TÖÖRÜHMA KOOSOLEK

KOMMENTAAR

Töörühm võiks teha ettepanekuid õigusloomesse

2023. aastal valiti töörühma poolt riigieelarve läbirääkimiste arutelu prioriteetideks erosiooni mõjude leevendamine, KOV keskne jäätmemudel ja mahtu nõudvate jäätmete taaskasutuse toetamine, mille tulemusena tekib ka motivatsioon neid koguda.

Oleme töörühma liikmetega arutanud, et lisaks eelarve läbirääkimistele, võiksime arutada ka teisi asjakohaseid teemasid ja vajadusel teha täiendavaid ettepanekuid nt õigusloomesse. Selliselt oleks töörühma töö sisukam. Otseselt täiesti uusi poliitikasuundi aasta jooksul ei olnud, pigem varasemate suundade täiendav sisustamine.

Kerli Lambing, keskkonna töörühma juht, Lääne-Harju valla keskkonna- ja ehitusosakonna juhataja

Töö-, sotsiaal- ja tervise valdkond

2023. AASTA PÕHITEEMAD VALDKONNAS

- hooldereformi rakendamine
- STAR rakendamine
- kavandatav ISTE reform (isikukeskse erihooldekande teenuse mudel)

2022. aasta lõpus võeti vastu sotsiaalhoolekande seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seadus, millega tehti olulised muudatused väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse korraldamises ja rahastamises.

Muudatused jõustusid küll alles 1. juulil 2023, kuid kohalikud omavalitsused pidid hakkama ettevalmistusi tegema juba aasta algusest. Oli vaja selgitada, millistes hooldekodudes KOV-i elanikud asuvad (üle Eesti), hinnata kõigi teenusel olijate teenusvajadus, välja selgitada nende maksevõime, kehtestada KOV-i poolt kaetava hooldusteenuse kulude piirhind jne.

Rahastamise ja piirhinna kehtestamise põhimõtetes puudus selgus, muudeti neid mitmel korral, teenuse osutajad viivitasid teenuse hindade avalikustamisega ja kohati olid ka ministeeriumid erinevatel seisukohtadel. Tagajärjeks oli kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajate väga suur koormus.

Kohalike omavalitsuste seisukohti selgitati ja kaitsti Riigikogu erinevate komisjonide koosolekutel, näiteks toimetulekutoetuse kui riikliku sotsiaalabi korraldamises, üldhooldusreformi rakendamise kitsaskohtadest.

Suvel alustati Sotsiaalkindlustusametiga kord kvartalis toimuvate regulaarsete kohtumistega. Eesmärgiks on koostöö süvendamine ühiste küsimuste lahendamisel.

2024. aasta väljakutseteks jäävad eestkoste korraldamine, üldhooldusteenuse rahastamisega seotud erinevad probleemid, lastekaitse seaduse kavandatavad muudatused, erivajadusega lastele teenuste osutamine ja rahastamine.

TÖÖRÜHMA JUHT

Kurmet Müürsepp, Antsla abivallavanem;

LIIKMED

Katre Mägi, Järva valla esindaja;
Heiki Hansen, Elva abivallavanem;
Tõnu Poopuu, Pärnu sotsiaalosakonna juhataja;
Raimo Saadi, Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuosakonna juhataja;
Merle Liivak, Tartu Sotsiaal- ja Tervishoiuosakonna juhataja;
Marelle Erlenheim, Saue valla Sotsiaalosakonna juhataja;
Tiia Spitsõn, Harku valla Sotsiaal- ja Tervishoiuosakonna juhataja;
Kersti Suun-Deket, Rakvere linna Sotsiaalosakonna juhataja;
Peeter Sibul, Räpina Vallavolikogu esimees;
Teresa Sale, Valga Vallavolikogu liige;
Bärbel Salumäe, Rae abivallavanem.

Valdkonnajuht on ELVL-i asedirektor Jan Trei, töörühma koordinaator sotsiaalvaldkonna nõunik Mailiis Kaljula.

TOIMUS 10 TÖÖRÜHMA KOOSOLEKUT

Olulise panuse töörühma töösse ja õigusaktide eelnõude analüüsimisse andsid **Marelle Erlenheim**, Saue Vallavalitsuse sotsiaalosakonna juhataja; **Merle Liivak**, Tartu Linnavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuosakonna juhataja; **Tõnu Poopuu**, Pärnu Linnavalitsuse sotsiaalosakonna juhataja.

Töörühma koosolekutel oli teemadeks näiteks

***ISTE rakendamise** ja eestkostega seonduv. Oluliselt on kasvanud eestkoste korraldamisega seotud surve KOV-idele, mis toob kaasa nii töökoormuse kasvu kui ka kulu.

***hooldereformiga seonduv, kohtuti teenuseosutajatega**, et selgitada ootuseid KOV-ile reformi rakendamisel,

***vabatahtlike osalemine hoolekandes**,

***toimetulekutoetuse** määramise kaasajastamine jne.

Toimunud koolitussündmused

**18.jaanuar, 12.aprill, 19.aprill,
16.august, 22.november**
STAR arenduste infotund

2. märts Infohommik sotsiaaltöötajatele

24. mai
Eestkoste infopäev koos Harju Maakohtuga

14. juunil üldhooldusreformi infopäev

18. juuli infotund „Hooldereform – kuidas läheb?

17. august infotund
Eestkostetavate pangakaartide kasutamine

23. august infotund Eestkosteuringu vahe raport

20. oktoobril Infopäev.
ESF avatud vooru määruse eelnõu „Sotsiaalteenuste kättesaadavuse parandamine ja kvaliteedi tõstmine kohalikul tasandil“ määruse eelnõu „Sotsiaalteenuste kättesaadavuse parandamine ja kvaliteedi tõstmine kohalikul tasandil“

31. oktoober infotund
Rehabilitatsiooniteenuste väljatöötamiskavatsus

9. november Infopäev
sotsiaal- ja haridusvaldkonna töötajatele

22. november infotund
Uuringu „Riskihindamise instrumendi väljatöötamine sotsiaalhoolekandeline abivajadusega inimeste tuvastamiseks“ tulemuste tutvustamine

23. november infopäev
Vabatahtlike seltsiliste koostöömudel

11. detsember infotund: Riigikohtu otsuse ootel
(sotsiaalhoolekande seaduse § 221 põhiseaduslikkuse järelevalve asjas)

VALDKONDLIKUD TUNNUSTAMISED

Aasta jooksul toimus mitmeid tunnustamisüritusi:

Eesti Puuetega Inimeste koda tunnustas inimesi, asutusi ja tegusid, mis on aasta jooksul kohalikul, maakondlikul või üleriigilisel tasandil Eesti puuetega inimeste kaasamisse, osalemisse või elukvaliteedi tõstmisesse olulise panuse andnud. Puudesõbralikuks kohalikuks omavalitsuseks tunnustati **Tartu Linnavalitsus** ja puudesõbraliku ametniku tiitliga pärjati **Saaremaa Vallavalitsuse sotsiaaltranspordi peaspetsialist Aare Voksepp**.

Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon autasustab traditsiooniliselt ülemaailmsel sotsiaaltöötajate päeval valdkonna parimaid. Esimest korda valiti ELVL-i ettepanekul teiste seas ka parim kohalik omavalitsus sotsiaaltöös, kelleks tunnustati **Keila Linnavalitsus**.

Aasta sotsiaaltöötajateks tunnustati:

Karmen Heinmaa,
Kiili Vallavalitsuse laste heaolu spetsialist,
Kersti Suun-Deket,
Rakvere Linnavalitsuse sotsiaalosakonna juhataja.

Sotsiaalvaldkonna infopäev 7. septembril

IKT valdkond

2023. AASTA PÕHITEEMAD VALDKONNAS

- rahastus 2023-2024 digipöörde elluviimiseks MKM-ilt ja KOV-idelt (ühekordse aastamaksena)
- KOV-ide veebilehtede uus platvorm ja pilootprojekt
- Anna Teada infosüsteemi uuendamine
- Lähedase surma infoteenus riigiportaalis eesti.ee

2023. aastal saavutati olulise läbimurdena koostöös Rahandusministeeriumiga eesmärk – Eesti Linnade ja Valdade Liit on eraldi taotleja MKMi rakendatavas valdkondlike digipöörete struktuurivahendite toetusmeetmes.

ELVLi digipöörde tegevuskava kinnitati MKMi asekanstleri poolt oktoobris, mille kohaselt eraldatakse ELVL-ile 729 618 eurot 2023-2024. aastaks KOV digipöörde plaani elluviimiseks.

IKT valdkonna baasrahastuse katmiseks otsustati ELVL-i septembrikuu volikogus, et liidu liikmed panustavad võrdsest 785 eurot 2024. aastal. Summa lisatakse 2024. aasta liikmemaksu arvele.

ELVL-i büroo struktuurimuudatuste ning digipöörde rahastamise viibimise tõttu MKM-i poolt, on enamike digipöörde tegevuste sisuline algamas 2024. aastal.

2023. aasta alguses käivitati lisaks KOV IT võrgustikule **KOV teenuste arendajate võrgustik**, kuhu kuuluvad 7 KOV-i esindajad - Tallinn, Tartu, Pärnu, Keila, Saue, Viimsi, Rae

2023. aastal toimus võrgustikuga 4 kohtumist (Tartus, Tallinnas ja Viimsi vallas).

Tutvuti üksteise parimate praktikatega ning ELVL kogus sisendit digipöörde kava teenuste suuna tegevusteks.

Kohtumistel osalesid ka MKM-i esindajad, kes tutvustasid riigiasutuste avalike teenuste kaardistamise põhimõtteid ja personaalse riigi kontseptsiooni.

OLULISEMAD PROJEKTID

Infosüsteemi KOVTP asemel **uue KOV veebilehtede platvormi** (Omavalitsuste portaali) arendus. 2023. aasta sügisel valmisid uue platvormi arendustööd. Viis omavalitsust (Jõgeva, Elva, Kose, Saaremaa ja Saue vallad) osalesid pilootprojektis, nende uute veebilehtede avalikustamine toimus 2024. aasta I kvartalis. Projekti maksumus kokku 2022-2023 oli 193 924 eurot, sh 164 836 kaeti struktuurifondide ja 29 640 eurot Rahandusministeeriumi finantseeringust. 2023. aasta lõpuks oli soovist uuele veebiplatvormile üleminekuks teada andnud ca 30 omavalitsust.

Anna Teada infosüsteemi uuendatud tarkvaral põhinev keskkond avalikustati 12. septembril, täiendati infosüsteemi funktsionaalsust ja kasutajasõbralikkust. Lisaks veebikeskkonnale uuendati ka iOS ja Android äpid. Tööde maksumus oli 65 425 eurot, mille tasus kolmepoolse lepingu alusel MKM otse tööde teostajale. Infosüsteem liidestati Tallinna haljastus ja heakorraldus infosüsteemiga. Info saajana lisandusid Põllumajandus- ja toiduamet ning Politsei- ja Piirivalveamet.

2023. aasta kevadel sõlmiti leping MKMiga **lähedase kaotuse sündmusteenuse juhtimiseks** kuni 2025. aasta lõpuni. Loodi lähedase kaotuse infoteenus eesti.ee keskkonda. Infoteenus loomiseks toimus 5 töötuba, sisendit kasutades valmisid sisutekstid, millega viidi läbi kasutajatestid. Lähedase surma infoteenus avalikustati riigiportaalis eesti.ee 7. detsembril.

Jätkutegevuseks on matusetootuste maksamise osas pilootprojekt kolme KOV-i põhjal (n-ö kolm tüüpilist juhtu) ning saadud tulemuste laiendamine teistele KOV-idele.

2023. aastal jätkati koostöös RIA-ga uue **Eesti info-turbestandardi (E-ITS)** info levitamiseks KOV-ide hulgas. Aasta alguses tellis ELVL E-ITS kasutusprofiili koostamise kolme piloot-omavalitsuse baasil. Tööde maksumus oli 35 184 eurot, esimest versiooni RIA ei kooskõlastanud, jätkusid läbirääkimised ja arutelud osade sisuliste punktide osas. 2023. aasta lõpuks valmis täiendatud KOV-ide kasutusprofiil, mida omavalitsused saavad kasutada abivahendina E-ITS rakendamisel.

TÖÖRÜHMA JUHT

Kaupo Kase, Viljandi Vallavolikogu aseesimees;

LIIKMED

Ivar Hendla, Viimsi arendusosakonna juhataja;

Indrek Eensaar, Saue valla arendusosakonna juhataja;

Kayvo Kroon, Elva valla infotehnoloogia nõunik;

Martin Männil, Tallinna linna digidirektor;

Olga Šumailova, Kohtla-Järve linna infospetsialist;

Piret Zahkna, Harku abivallavanem;

Lauri Seegel, Tartu Linnavalitsus, IT süsteemihalduse osakonna juhataja;

Anna Õuekallas, Rae abivallavanem;

Dmitri Käär, Viru-Nigula valla IT-spetsialist.

Valdkonnajuht on ELVL-i asedirektor Rait Pihelgas, töörühma koordinaator IKT nõunik Katrin Rajamäe-Soosaar.

TOIMUS **3** TÖÖRÜHMA KOOSOLEKUT

KOMMENTAAR

IKT töörühm ei tegele niivõrd poliitika-kujundamisega, kuivõrd keskendub just praktiliste IKT projektide elluviimisele.

2023. aastal oli fookus ELVL-i IKT kompetentsikeskuse toetamisele, pakkudes vajalikku tuge ja nõuandeid KOV digivaldkonna arendamisel. Töörühm aitas koostada KOV-idele suunatud digipöörde plaani, mille eesmärk on arendada keskseid digitegevusi ja ühtseid infosüsteeme.

IKT töögrupi toetus on loonud tugeva aluse kohalike omavalitsuste digitegevuste edendamiseks. Eesti Infoturbestandardi rakendamise alustamine ja "Anna Teada" süsteemi uuendamine kui ka uue veebilehe platvormi projektide edukas juhtimine näitavad selgelt ELVL-i suutlikkust viia läbi olulisi projekte, mis parandavad kohalike omavalitsuste teenuste kvaliteeti ja turvalisust

**Kaupo Kase, IKT töörühma juht,
Viljandi Vallavolikogu esimees**

Toimunud koolitussündmused

31. jaanuaril tutvustasid MKM ja RIA omavalitsustele riikliku mobiilirakenduse mRiik lahendust;

15. märtsil tutvustati KOV-idele alternatiivset e-vormide lahendust eRegistrations;

22. märtsil E-ITS rakendamise veebinar KOV-idele koostöös RIAga;

11. mail infotund KOV-idele andmekogude ja RIHA teemadel;

23. mail E-ITS rakendamise veebinar KOV-idele koostöös RIA-ga;

15. juunil koostöös RIA-ga infotund Riikliku postkasti 2.0 teemadel;

30. augustil E-ITS KOV-ide kasutusprofiili tutvustav seminar;

21. septembril korraldas Rae vald koostöös ELVL-i, Tallinna Ülikooli ja teiste partneritega VIII Omavalitsuspäeva, mis keskendus andmepõhisele juhtimisele. ELVL-i IKT meeskond osales sündmuse korraldustoimkonnas ja deklaratsiooni väljatöötamisel;

13. oktoobril Omavalitsuste portaali ja selle kasutuselevõtu tingimuste ülevaade KOV-idele

9. aprilli, 16. augustil ja 22. novembril STAR kasutajate veebikohtumised koostöös SKA-ga;

16. oktoobril infoseminar omavalitsustele uuenenud Anna Teada infosüsteemist;

24. oktoobril E-ITS rakendamise veebinar KOV-idele koostöös RIA-ga;

30. novembril infoseminar KOV-idele Omavalitsuste portaali ülemineku soovituslikest sammudest;

11. detsembril infotund VAAL infosüsteemi arengutest ja testperioodi tulemustest.

Kultuuri- ja spordivaldkond

STRATEEGILINE KOOSTÖÖ

Ilmus Eesti Rahvakultuuri Keskuse, Eesti Linnade ja Valdade Liidu ning Kultuuriministeeriumi toel raamat „**Kultuurikorralduse mustrid. Teejuht kohalikele omavalitsustele**“.

Raamat on abiks nii volikogude, valla- ja linnavalitsuste kui kultuurikomisjonide liikmetele, kes annavad oma panuse omavalitsuse kultuuripoliitika kujundamisel ja suuna määramisel.

ELVL osales Kultuuriministeeriumi poolt läbi viidud **uuringus „Kultuuriministeeriumi haldusala asutuste funktsioonide analüüs maakondliku kultuurikorralduse tulemuslikkuse tõstmiseks“**. Maakondliku ja kohaliku kultuurikorralduse süsteemi toimimise selgitamiseks kaardistati detailsemalt maakondliku kultuurikorralduse ülesanded, neid täitvad organisatsioonid ning osapoolte võimekus (ressursid) seatud ülesandeid täita.

Uuring on kättesaadav [siin](#).

Eesti Rahvakultuuri Keskus koostöös Kultuuriministeeriumiga viis läbi kohaliku **omavalitsuse kultuurijuhtide arenguprogrammi**, mille esimese lennu lõpetas kevadel 26 kultuurijuhti üle Eesti ja sügisel alustas 24. ELVL osales arenguprogrammi konkursikomisjoni töös ja programmi väljatöötamisel.

2023. AASTA PÕHITEEMAD VALDKONNAS

- Üleriigilise tähtsusega unikaalsete taristu ja kultuuriobjektide finantseerimisel riiklik kaasfinantseerimine

Toimunud koolitussündmused

15. september

koostöös Kultuuriministeeriumiga infotund

“Regionaalse kultuuritegevuse toetamise ümberkorraldused”

(senine Eesti Rahvakultuuri Keskuse toetusmeede läks sulgemisele, ümberkorralduste tulemusena suunatakse taotlejad KULKA maakondlike ekspertgruppide või KULKA rahvakultuuri sihtkapitali poole.

16. november

koostöös Raamatukoguhoidjate Ühinguga

Eesti omavalitsusjuhtide ja raamatukogude kogemuspäev

“Raamatukogu - kulu või investeering?!”

TÖÖRÜHMA JUHT:

LIIKMED:

Margus Ivask, Elva valla arendusjuht;
Kristi Onkel, Viru-Nigula valla kultuurikeskuse direktor;
Laur Kaljuvee, Rakvere abilinnapea;
Hillar Sein, Tallinna Kultuuri- ja Spordiameti juhataja;
Ivar Jurtšenko, Tallinna Kultuuri- ja Spordiameti juhataja asetäitja;
Ene Täht, Pärnu abilinnapea;
Evelyn Härm, Viljandi Vallavalitsuse kultuurispetsialist.

Valdkonnajuht on ELVL-i direktor Veikko Luhaid, töörühma koordinaator nõunik Angela Saksing.

Hariduse- ja noorsootöö valdkond

OLULISED SÜNDMUSED

Õpetaja töö- ja palgakorralduse kaasajastamine

ELVL sõlmis Haridus- ja Teadusministeeriumiga 2023. aastaks riigieelarvelise toetuse kasutamise lepingu, eesmärgiga väärtustada õpetajaametit läbi pilootprojekti „Õpetaja töö- ja palgakorralduse kaasajastamine“ ning korraldada haridusvõrgu arengukonverents.

Projekti raames toimus viis seminari kahele KOV-ide meeskondadest moodustunud grupile: I grupp Viimsi, Viljandi vald, Võru linn, Põltsamaa vald, Rae vald, Haapsalu linn; II grupp: Kose vald, Otepää vald, Võru vald, Narva linn, Kambja vald, Rakvere vald.

Projekti eesmärk on haldusreformi järgselt ühinenud omavalitsuste toetamine ning kus vajadus, töötada välja õpetajaametist kui tervikust ja õpetajate kompetentsimudelid lähtuvad töö- ja palgakorralduse põhimõttest, kõikides konkreetse KOV-i üldhariduskoolides.

Õpetajate töötüli

2023. aastal tõusis teravalt päevakorda õpetajate palgateema, mis päädis töötüliga Eesti Haridustöötajate Liidu ning Haridus- ja Teadusministeeriumi vahel.

Kuna ELVL-il puuduvad volitused esindada KOV-e õpetajate alampalga läbirääkimistel, tegi ELVL läbirääkimiste protsessi kaasa vaatlejana. Seoses palgatüli ja õpetajate hoiatusstreigiga avaldas ELVL presideente, et kummutada Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt esitatud eksitavaid väiteid ning kaitsta liidu liikmete huvisid.

2023. AASTA PÕHITEEMAD VALDKONNAS

- Riigipoolse koolilõuna toetuse suurendamine, täiendava toetuse maksmine lastealaste toiduraha kompenseerimiseks;
- Riikliku koolitustellimuse suurendamine kooliõpetajatele;
- Toetus munitsipaalhoonete energiatõhususe suurendamiseks, sh lasteaedade nõuetele vastavaks viimiseks aastaks 2030.

TÖÖRÜHMA JUHT

Maris Toomel, Jõhvi vallavanem

LIIKMED

Kaarel Rundu, Tallinna Haridusameti juhataja;
Ene Täht, Pärnu abilinnapea;
Robert Lippin, Harku abivallavanem;
Marju Aolaid, Viimsi abivallavanem;
Riho Raave, Tartu Linnavalitsuse haridusosakonna juhataja;
Mari-Epp Täht, Haapsalu Linnavalitsuse haridusnõunik;
Tiivi Tiido, Viljandi Linnavalitsuse Haridus- ja Kultuuriameti juhataja;
Laur Kaljuvee, Rakvere abilinnapea;
Priit Põldma, Jõelähtme abivallavanem;
Meeli Pärna, Pärnu Linnavolikogu haridus- ja kultuurikomisjoni liige;
Marju Randlepp, Rae valla haridus- ja kultuuriameti juhataja;
Heiki Hansen, Elva abivallavanem;
Birgit Tammjõe-Tulp, Saue valla haridusosakonna juhataja;
Larissa Degel, Narva linna Haridusteenistuse juhataja asetäitja haridusalal

Valdkonnajuht on ELVL-i asedirektor Jan Trei, töörühma koordinaator nõunik Angela Saksing.

TOIMUS **3** TÖÖRÜHMA KOOSOLEKUT

Haridus- ja noorsootöö riigieelarve läbirääkimiste töörühma kohtumine 13. septembril

Toimunud koolitussündmused

23. august koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga Õppeaasta alguse kohtumine

24. november Haridusvõrgu arengukonverents „HaridusLood“

Personali arenduse valdkond

ELVL osaleb keskvalitsuse tasandi KOV-i koolitustegevuse keskses koordineerimises olles prioriteetide seadmisel ja arendustegevuste planeerimisel partner riigile.

Ka koordineerib ELVL kohalike omavalitsuste tasandi personalivaldkonna arendustegevusi läbi võrgustikutöö ja koolituste.

2023. aastal alustas ELVL aktiivselt võrgustikutööga. Aasta alguses kaardistati personalivaldkonna olukorda KOV-des. Selgus, et personalispetsialist/juht on olemas vaid pooltes omavalitsustes, ülejäänutes teeb personalitööd osaliselt vallasekretär, raamatupidaja, kantseleitöötaja, isegi valla-juht. Selle tulemusel on personalitöö kvaliteet ja sisu omavalitsustes väga erinev. On valdu-linnu, kus pööratakse on personalidokumenatatsioonil ja värbamisel, on ka selliseid, kus on põhifunktsioonid on kaetud IT lahendustega ja on ressursi tegeleda arendustegevustega.

Probleemiks on ka see, et personalivaldkonna seos organisatsiooni strateegiatel ja tulemuste mõõtmises on marginaalne.

ELVL-i poolt veetav võrgustik annab läbi kogemuste vahetuse võimaluse üksteiselt õppida, loob kontakte, et vajadusel nõu pidada ja suhelda.

Valdkondliku info koondamiseks loodi ELVL-i veebilehele personaliarenduse alamleht, kuhu on loodud ka valdkondade ülene koolituskalender. Viimasesse on koondatud koolitused kõikides KOV-i valitsemisala valdkondades, koolituste pakkujateks on ELVL ise, samuti ministriumid ja ametid ja ka osaliselt erapakkujad. See võimaldab nii KOV-i personalijuhtidel, kui ka ametnikel/töötajatel endil leida kompaktselt sobivad koolitus- ja arendusvõimalusi.

Kommunikatsioonikanalitenä võib veel välja tuua sotsiaalmeediavõrgustikus Facebook loodud kinnise suhtlusgrupi KOV-ide personalijuhtidele, mis võimaldab vahetut kontakti ja infojagamist.

Lisaks käivitatakse KOV-i personalijuhtidele suunatud digitaalne uudiskiri, ilmub 15 uudiskirja. Uudiskiri sisaldab koolitusinfot, kogemuslugusid, valdkondlikke uudiseid ja teateid.

Rõhk oli ka koostöösuhete loomisel ministriumitega, et olla samas infoväljas riigi personaliarenduse fookuste osas ja arendada koostöövõimalusi ning ühisprojekte.

2023. AASTA PÕHITEEMAD VALKONNAS

- võrgustikutegevuse loomine ja arendamine
- valdkonnapõhise info jagamiseks sobivate kommunikatsioonikanalite loomine
- koostöösuhete loomine ministriumite, ametite jt KOV-ide arendustegevusega seotud inimeste ja institutsioonidega

Toimunud koolitussündmused

31. jaanuar-1.veebruar

Kohalike omavalitsuste personalispetsialistide koostööseminar "Võrgustikus võimsamaks"

3. mai

Piirkondlik Harjumaa omavalitsuste personalijuhtide koostööpäev Rae vallavalitsuses

8. juuni

Piirkondlik Valga-, Võru- ja Põlvamaa omavalitsuste personalijuhtide koostööpäev Antsla vallavalitsuses

21. august

Koolitus: revisjonikomisjoni liikmete õigused ja kohustused

21. september

Piirkondlik Viljandi- ja Järvamaa omavalitsuste personalijuhtide koostööpäev Viljandi vallavalitsuses

2. oktoober infotund

Avaliku teenistuse seaduse muudatused KOV-i de vaates

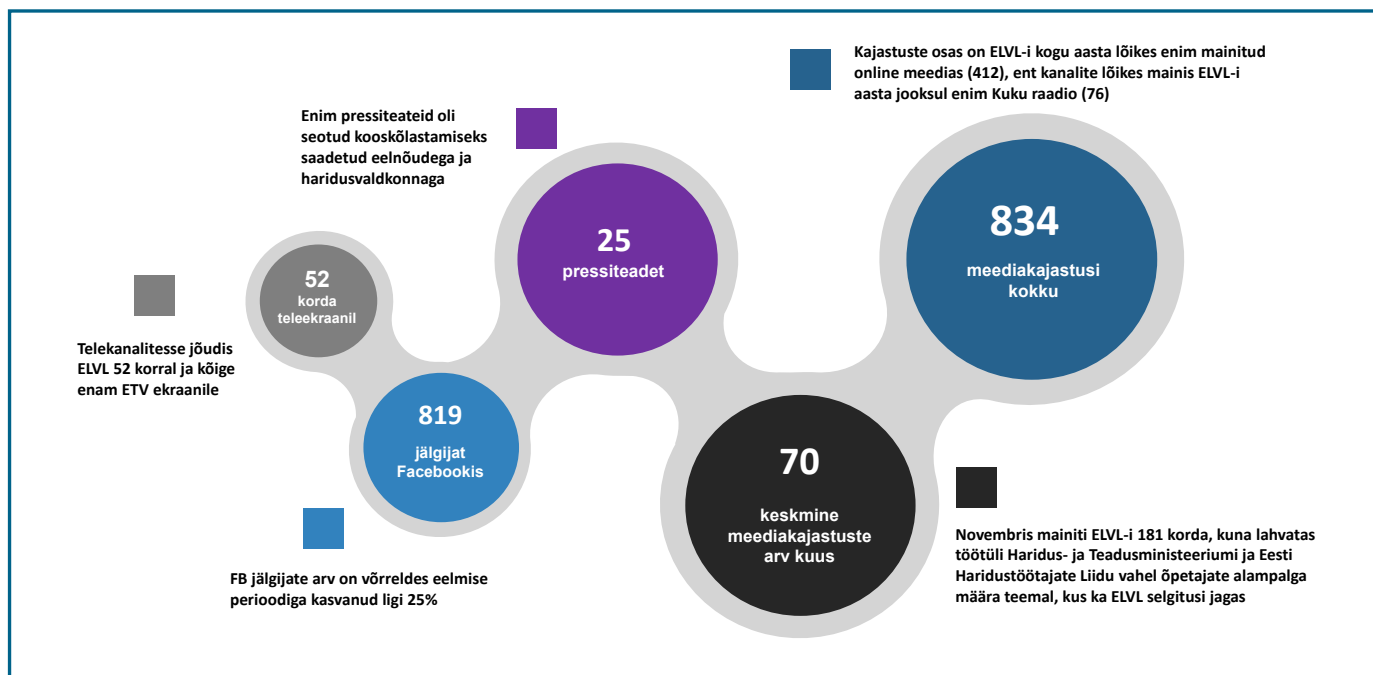
18.oktoober KOV uue töötaja sisseelamiskoolitus

2. november

Personalijuhtimine strateegilisemaks. Juhi ja personalijuhi koostööpäev

11. detsember KOV uue töötaja sisseelamiskoolitus

Kommunikatsioon

ELVL kommunikatsioonitegevus on jaotunud kolme suuna vahel- liidu veebileht, Facebooki leht ja pressiteated-arvamuslood-liidu esindajate esinemised raadios ja teles.

ELVL Facebook

Aastaga kogus ELVL-i Facebooki leht juurde 203 jälgijat. Kõigi jälgijate arv lehel oli 31. detsembri 2023 seisuga 819. Facebooki lehe sisu puhul on aastal 2023. kokkupuudete arv (meeldimiste, reaktsioonide, salvestamiste, kommenteerimiste, jagamiste ja kommentaaride) arv tõusnud 168%. ELVL-i postitused on otseselt või kaudselt 2023. aastal jõudnud pea 70 000 inimeseni.

ELVL veebileht

2023. aastal käis terve aasta jooksul intensiivne ettevalmistustöö uuele kodulehele üleminekuks. Uue platvormi aluseks võeti Riigikantselei poolt välja arendatud Valitsus-

portaal 2.0, mida kasutavad täna mitmed ministeeriumid ja erinevad riigiametid. See aitab tagada ELVL infojagamise kvaliteeti, positiivset kasutajakogemust ja tehnilist jätkusuutlikkust. Uuele kodulehele üleminekuks oli planeeritud aasta lõppu, ent kuna protsessid võtsid soovitud kauem aega, lükkus uue lehe avalikustamine 2024. aasta algusesse.

Pressiteated, arvamuslood, esinemised raadios ja teles

ELVL saatis välja [25 pressiteadet](#). Enim pressiteateid oli seotud kooskõlastamiseks saadetud eelnõudega (mh maksumuudatused, mis mõjutavad KOV-ide eelarveid jne). Mitmed teated olid seotud haridusvaldkonnaga (novembris toimunud arengukonverentsi "HaridusLood" kohta, samuti aasta lõpus lahvatanud töötüli kohta Eesti Haridustöötajate Liidu ja Haridus- ja Teadusministeeriumi vahel.

Võrgustikutöö

8. juunil kohtus omavalitsuste kommunikatsioonivõrgustik Otepää kultuurimajas. Tegu oli üle mitme aasta esimese kohtumisega ning paljudel oli võimalus üksteist esimest korda näha.

Omavaheliseks suhtluseks loodi ka kinnine Facebooki grupp.

Rahvusvaheline koostöö ja välissuhted

ELVL-i välissuhete eesmärgiks on rahvusvaheline koostöö ja sõprussidemete arendamine, omavalitsusametnike nõustamine ning nende teadmiste ja ametioskuste täiendamine.

Eesmärkide saavutamisel tegutseb ELVL-i liikmetega koostöös eelkõige kahes valdkonnas: osaletakse aktiivselt rahvusvaheliste omavalitsusorganisatsioonide töös ning arendatakse rahvusvahelist koostööd teiste riikide omavalitsusorganisatsioonidega.

Osalus rahvusvaheliste omavalitsusorganisatsioonide töös (7)

Euroopa Kohalike- ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu (Council of European Municipalities and Regions - CEMR), Euroopa kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi esindav ühendus. Liikmeteks on 60 omavalitsust ja piirkondade liitu 40 Euroopa riigist. Eestit esindasid Pipi-Liis Siemann, Andres Laisk, Juhani Jääger, Irina Talviste, Priit Toobal ja Annika Vaikla.

CEMR-i töörühmades kujunesid seisukohad ühtekuuluvuspoliitika, 2024. aasta Europarlamendi valimiste, elektrituru, energia ülemineku, jäätmemajanduse ja kliimamuutustega kohanemise teemal.

Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongress (Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe) - esindab 46 Euroopa riigi kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusorganeid. Kõige olulisem Kongressi tegevus on Euroopa kohaliku omavalitsuse harta täitmise kontrollimine ja vastavate raportite koostamine riikide kohta.

Eesti delegatsioonis on 3 põhiliiget ja 3 asendusliiget. Delegatsiooni juht on Mihkel Juhkami (Rakvere Linnavolikogu esimees), delegatsiooni asejuht on Annika Vaikla (Viimsi abivallavanem).

2023. aastal oli liikmete olulisimaid tegevusi Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi delegatsiooniga kohtumine Eestis järelevalvevisiidi ajal ELVL-i büroos.

Raport "Euroopa kohaliku omavalitsuse harta kohaldamise järelevalve Eestis" on kättesaadav [siin](#).

Ühinenud Linnad ja Kohalikud Omavalitsused (United Cities and Local Governments – UCLG), millesse ELVL kuulub CEMR-i kaudu.

2023. AASTA PÕHITEEMAD VALDKONNAS

- energia - ja kliimapoliitika
- Ukraina toetamine
- digikompetentsid

ELVL-i esindaja UCLG Maailmanõukogus on Tiit Terik. Maailmanõukogu kogunes Türgis, kus mh võeti vastu esialgne seisukoht olukorra kohta Israelis.

Euroopa Mereliste Äärealade Ühendus (Conference of Peripheral Maritime Regions – CPMR) on poliitiline võrgustik, mis koondab Euroopa merelisi äärealasid esindavaid institutsioone.

Olulisemad teemad olid Euroopa tulevik, merepoliitika, ligipääsetavus, transport ja energia- ning kliimapoliitika. ELVL-i esindaja CPMR Poliitikabüroos on Romek Kosenkranus, Pärnu linnapea. Aktiivselt osales asendusliige Liis Lepik, Saaremaa abivallavanem.

Läänemereriikide Subregionaalne Koostöö Võrgustik (Baltic Sea States Subregional Co-operation - BSSSC) esindab ELVL-i Arne Tilk, Põlva abivallavanem.

Läänemere Linnade Liit (Union of Baltic Cities – UBC). Võrgustikku kuuluvad 6 Eesti linna: Haapsalu, Elva, Rakvere, Pärnu, Tartu ja Tallinn.

Võrgustiku tähelepanu all 2023. aastal oli Ukraina toetamine, sõpruslinnade ühistegevus, sooline võrdõiguslikkus.

Euroopa Liidu Regioonide Komitee (European Committee of the Regions – CdR) on Euroopa Liidu nõuandva staatusega institutsioon. Euroopa Liidu Leping sätestab, et Euroopa Liidu Nõukogu, Komisjon ja Parlament on kohustatud õigusloome ja muude meetmete vastuvõtmisel konsulteerima Regioonide Komiteega valdkondades, mis mõjutavad või võivad mõjutada kohalikke ja regionaalseid huvisid.

Komitee Eesti delegatsioonis on 7 põhiliiget ja 7 asendusliiget. Delegatsiooni juht on Mihkel Juhkami (Rakvere Linnavolikogu esimees), juhatuse liige ja üks komitee asepresidentidest Urmas Klaas (Tartu linnapea).

Komitee tegevuses olid olulisimad teemad Ukraina toetamine, ühtekuuluvuspoliitika tulevik, rohepöörde viimine kohalikule tasandile, digitaalsete oskuste arendamine, sooline võrdõiguslikkus ja energia üleminek.

Rahvusvaheline koostöö

Välisesinejad ELVL-i üritustel

Linnade ja Valdade Päevadele kutsus ELVL Euroopa Nõukogu juurest esinema lõimumisvaldkonna eksperdi Gemma Pinyoli, kes juhtis LVP lõimumise töötuba, tutvustades organisatsiooni Intercultural Cities tegevust Euroopas.

Infovahendus

ELVL vahendab omavalitsustele võimalusi tutvustada oma tegevust üritustel Brüsselis. Thüringi Regiooni Brüsseli Esinduselt saadud kutse edastati Tartu Linnavalitsusele ja linna linnalooduse koordinaator Mirjam Vösaste tegi Natura 2000 teemal ettekande nende rahvusvahelisel ümarlaval.

ELVL edastab liikmetele rahvusvaheliste projektide partnerotsinguid.

Lisaks vahendab ELVL Eesti omavalitsustele infot Euroopa Regioonide Komitee (CdR) plenaaristungite kohta ja Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu (CEMR) tegevusest ja seisukohtadest.

ELVL jagab CEMR-ile ja CdR-ile ülevaateid Eesti omavalitsuste toetusest Ukrainale ja Ukraina sõjapõgenike integreerimisest Eesti ühiskonda.

Koostööleping Soome Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Liiduga

Soome ja Eesti omavalitsusliitude koostöö eesmärk on info ja kogemuste vahetus omavalitsuste jaoks aktuaalsetes küsimustes. Erilist tähelepanu pööratakse järgnevatel aastatel sõpruskoostöö toetamisele omavalitsuste vahel, energiajulgeolekule, ringmajandusele ja sõjapõgenike lõimimisele kohalikku kogukonda.

Koostöölepingu allakirjutamine Linnade ja Valdade Päevadel

Generaatorid Ukrainasse

2022. aastal kogus ELVL omavalitsustelt vabatahtlike annetusi eesmärgiga toetada Ukraina Zõtomõri oblastit hädavajalikuga. 26 omavalitsust löid annetuskampaanias kaasa. Tegemist oli liikmete vabatahtliku otsusega, kas ja millises summas sooviti panustada.

Kokku koguti ligi 250 000 eurot ning selle eest osteti 63 generaatorit. ELVL annetas generaatorid Eesti Punasele Ristile, koostöös korraldati ka transport Ukrainasse. Esmene osa (3) läks teele 2022. aasta detsembris, ülejäänud (60) 2023. aastal.

OSALEMINE UURINGUTES

ELVL osales mitmetes üle-euroopalistes uuringutes, vastates uuringute küsimustikele ja analüüsi tulemustest on võimalik teada saada, kuhu asetub Eesti oma arengus teiste Euroopa riikidega võrreldes.

Näiteks uuringu **“Naised poliitikas”** (“Women in Politics” 2023) tulemused näitavad, et Eestis on naiste osakaal poliitikas Euroopa keskmine, 2019. aastaga võrreldes on tulemus paranenud.

Veel uuringuid, milles ELVL 2023. aastal osales:

- **Taaste- ja Vastupanuvõime Rahastu rakendamine kohalikul ja piirkondlikul tasandil** (Implementation of RRF at Local and Regional Level),
- **Euroopa Kohalike Omavalitsuste Sõprussuhete Analüüs** (Twinning in Europe Cohesion Policy Fund 2021 – 2027),
- **EL-i liikmesriikide energia ja kliima plaanid/Kliima- ja energiapoliitika** (“NECT Report/Climate and Energy Politics”),
- **Ühtekuuluvusfond 2021 – 2027** (“Cohesion Policy Fund 2021 – 2027”).

Ruumi, elamumajanduse ja maade valdkond

Korteriühistute kaugküttele üleminek ja kriisikindluse kasvatamine

2023. aasta rõhuasetus oli suunatud Ida-Viru maakonnas korteriühistutele ja KOV-idele, reguleerimaks kahanevates piirkondades kortermajade terviklikku rekonstrueerimist ning tõsta hoonete energiatõhususarvu väärtust vähemalt ühe klassi võrra. Vaja on jätkuvat ja suuremahulist toetust, et perspektiivsetes kaugküttepiirkondades liituksid lähedalasuvad hooned kaugküttesüsteemiga. Tähelepanu tuleb suunata kortermajade kriisikindluse suurendamisele, kuna neis elab valdav osa Eesti elanikkonnast, elektri- ja veevarustuse katkemine nende osas on kõige suurema negatiivse mõjuga. On vaja toetada nende tehnosüsteemide renoveerimist tagamaks vajadusel ka autonoomne toimimine. Hoonetes paiknevate soojasõlmede, veesurve tõstmispumpade ning üldalade valgustuse toimimise tagamiseks on vajalik alternatiivsete elektritoiteallikate planeerimine, mis tähendab ka osalist hoonete elektrisüsteemide ümberehitamist.

KOV-ide hoonete energiatõhususe parandamine

Süvenevas energiakriisis on oluline toetada KOV-e hoonete energiatõhususe parandamisel, et vähendada omaavalitsuste kulutusi energiale ning täita riiklikest nõuetest tulenevaid eesmärgi. Üheks olulisemaks teemaks on investeringuvajadused lasteaiakohtade kaasaajamiseks.

Koolieelse lasteasutuse tervisekaitsenõuded, millele kõik lasteaiad, kellel on kehtiv koolitusluba 1. jaanuari 2010. a seisuga, peavad vastama hiljemalt 1. septembriks 2030.

TÖÖRÜHMA JUHT

Hardi Alliksaar, Tallinna Linnavaarameti juhataja;

LIIKMED

Kertu Vuks, Elva abivallavanem;
Taniel Vain, Harku Vallavalitsuse planeerimis- ja ehitusosakonna juhataja;
Angeelika Pärna, Rakvere linnaarhitekt;
Raido Roop, Tallinna linna strateegiadirektor;
Martin Karro, Tallinna Linnaplaneerimise Ameti juhataja;
Reili Tooming, Mustvee valla maakorraldaja;

2023. AASTA PÕHITEEMAD VALDKONNAS

- korterelamute ja ühiskondlike hoonete kaugküttega liitumise toetamise vajadus,
- kortermajade kriisikindluse suurendamine,
- kohalike omavalitsuste hoonete energiatõhususe parandamine
- ehituse- ja planeerimisseaduse õigusruumi uuendamine,
- riigiomandis olevate kinnistute koristamine jäätmetest, avalike veekogude ja nende kaldalade hooldamine.

Ainuüksi Tallinna linnal on vaja rekonstrueerida ca 80 lasteaeda. Erinevatest kriisidest ja üldisest majandusolukorrast tulenevalt on investeerimisvõimekus KOV-ides oluliselt vähenenud, mis tähendab, et 2030. aastaks seatud eesmärgi täitmine ei ole võimalik.

Töörühma poolt esitati täiendavaid ettepanekuid ehitisregistri ja ehitisiigi uuendamiseks.

Kooskõlastusringil oli 14 ehituse ja hoonete energiatõhususe seaduse muutmise eelnõud.

Kahel korral toimus laiem arutelu-

Kaitseministeeriumi poolt algatatud

Nursipalu ja teiste riiklike harjutusväljakutega

seonduvatel piirangute arutelude juures.

Riigikogu Riigikaitsekomisjonis, kus ELVL esitas kohalike omavalitsuste seisukohti **riigi julgeoleku**

eesmärkidest tulenevate kaitsepiirangute

rakendamise leevendamiseks.

Siim Suursild, Häädemeeste abivallavanem;
Tõnis Arjus, Tartu linnaarhitekt, ruumiloome osakonna juht;
Alari Kirt, Tapa vallavolikogu esimees;
Tatjana Amerhanova, Kohtla-Järve linnaarengu vanemspetsialist;
Anna Õuekallas, Rae abivallavanem;
Annika Jõgimaa, Rae valla planeerimis- ja keskkonnaameti juhataja;
Mikk Järv, Kanepi vallavanem;
Merle Pussak, Kose vallavolikogu esimees.

Lõimumise ja kohanemise valdkond

2023. aastal alguses alustas ELVL-is tööd nõunik (lõimumis-, sh kohanemisvaldkond), kelle ülesandeks on Euroopa Sotsiaalfondi+ vahenditest toetatava projekti „Kohalike omavalitsuste toetamine lõimumise, sealhulgas kohanemise teenuste pakkumisel“ juhtimine ja tegevuste koordineerimine. Projekti maht 6 139 037 eurot Kestvus 01.01.2023-31.10.20.

2023. aastal sõlmis ELVL partnerluslepingud viie KOV-iga (**Tartu linn, Rakvere linn ja Tallinna linn, Saaremaa vald ja Pärnu linn**). Partnerite valikul arvestati sisserände olukorda ja rahvastikuregistri andmeid. KOV-ides alustas tööd 5 koordinaatorit.

Lepingu sisuks on KOV-i elama asunud uussisserändajate, erineva keele- ja kultuuritaustaga inimeste ja tagasipöördujate lõimumine sealhulgas kohanemise toetamiseks toetatava tegevuse raames mitmekeelseid nõustamisteenused.

2023. aastal alustati KOV-ide koostöövõrgustike loomise ning võimestamisega, mille eesmärgiks on jagada parimaid praktikaid, valdkonna kitsaskohti ja probleeme ning käia tutvumas erinevate KOV-ide praktikatega.

Üheks suuremaks väljakutseks on olnud valdkondliku info killustatus.

TÖÖRÜHMA JUHT

Eve East, Toila vallavanem

LIIKMED

Maris Toomel, Jõhvi vallavanem;

Kaarel-Mati Halla, Tallinna Linnakantselei juhtivspetsialist;

Kaisa Üprus-Tali, Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti uussisserändajate kohanemise toetamise osakonna juhataja;

Maarja Lehemets-Tihhanov, Harku vallasekretär;

Ene Täht, Pärnu abilinnapea;

Kairi Avastu, Tartu sotsiaal- ja tervishoiuosakonna asejuht;

Kairit Kaaleste, Viru-Nigula valla sotsiaalosakonna juhataja;

Eve Jaanus, Kambja valla finantsjuht;

Egle Järvepere, Viru-Nigula valla finantsjuht.

TOIMUS **2** TÖÖRÜHMA KOOSOLEKUT

2023. AASTA PÕHITEEMAD VALDKONNAS

- partnerluslepingute sõlmimine KOV-idega
- KOV koostöövõrgustiku loomine ja koolituste korraldamine
- killustatud lõimumisinfo koondamine [ELVL veebilehele](#)

Õppereis Portugali, Eesti delegatsioon Coimbra linnavalitsuses

Toimunud koolitussündmused

14. september

võrgustikukohtumine partneritega

5. oktoobril infopäev omavaheliseks info- ja kogemuse vahetuseks erinevate KOV-ide ametnikele ja töötajatele ning sidusrühmadele

9.-14. oktoober

õppereis KOV-i ametnikele ja töötajatele Portugali

14. novembril

koolituspäev välismaalaste Eestis viibimise seaduslikud alused, rahvusvahelise kaitse taotlejatele ja saajatele osutatavad tugiteenused, rändega seotud eripärad töös klientidega, sh kultuuritundlikkuse ja religioossetest eripäradest

Transpordi ja teede valdkond

Läbivaks teemaks oli kohalike teede toetusvahendite nappus, mis tingis suuresti teekatendite uuendamise võimekuse languse, samuti ei suudetud investeerida kohalike teede sildadesse ja teetruupidesse. Vastupidiselt Vabariigi Valitsuse arvamusele, ei jagu kohalikel omavalitsustel vabu vahendeid laguneva teedevõrgu korrastamiseks. Lahendus saab olla üksnes kõigi kohalike omavalitsuste teedele sihtotstarbeliste rahastuse suurendamine kuni 43 mln euroni.

Linnatänavate standardi EVS 843 kaasajastamine tulenevalt keskkonnakaitseliste ja teiste strateegiliste dokumentide uuendamisest, lähtudes eri liiklejagruppide ja ligipääsetavuse sh piiratud liikumisvõimega liiklejate vajadustest. Uue standardi lähteülesanne tugineb eelkõige transpordipoliitika prioriteetidele liikuvuse arendamisel, peab olema võimalikult kasutajasõbralik ning tagama jalg- ja rattateede ohutuse tänavaruumis.

Uue standardi heakskiitmiseni pikendatakse EVS 843:2016 kehtivusaega veel kahe aasta võrra. Tegevus jätkub 2024.-2025. aastal.

TÖÖRÜHMA JUHT

Indrek Gailan, Tallinna Transpordiameti juhataja

LIIKMED

Kert Karus, Rakvere abilinnapea;
Jaan Tarmak, Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalameti juhataja;
Einar Vallbaum, Viru Nigula vallavanem;
Andrei Poludetkin, Kohtla-Järve transpordi peaspetsialist;
Meelis Kukk, Pärnu abilinnapea;
Sven Tarto, Nõo valla ehitus- ja majandusosakonna juhataja;
Zoja Koromnova, Mustvee Vallavolikogu liige;
Indrek Pikk, Saue valla teede spetsialist;
Mikk Järv, Kanepi vallavanem;
Joel Jesse, Tallinna Linnavolikogu liige;
Rein Haak, Tartu linnamajanduse osakonna juhataja;
Aare Rüütel, Saaremaa Vallavolikogu liige.

Töörühma koordinaator ELVL-i nõunik Kalle Toomet.

TOIMUS **5** TÖÖRÜHMA KOOSOLEKUT

2023. AASTA PÕHITEEMAD VALDKONNAS

- kohalike teede sihtotstarbelise rahastuse suurendamine
- linnatänavate standardi uuendamine
- teaduspõhine kontseptsioon kvaliteetsest tänavaruumist [ELVL-i veebilehel](#)

Algamisel on täiendava alusuuringu koostamine, eesmärgiga luua teaduspõhine kontseptsioon kvaliteetsest ning tervise- ja keskkonnamärgke toetavast tänavaruumist koos nägemusega selle targast ja avatud elluviimisest.

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium töötas välja õiguslikud lahendused, mille kohaselt antakse Rail Balticu raudtee ristumiskohtadesse rajatavad kohalike teede viaduktid valmimisel üle Transpordiametile koos perioodilise remondiinvesteeringu kohustusega. Rutiinse (sh talvise) tee korrashoiu kohustus jäetakse viadukti ühendava tee omanikule. Rail Balticu projekti raames ehitatavad kohaliku teedevõrguga seotud juurdepääsuteed antakse üle kohaliku omavalitsusele, kui neil teedel ei esine riigiteeks määramise tunnuseid.

ELVL leiab, et valitsuse kavandatav mootorisõiduki maks karistab nimesi, kes on teinud otsuse elada väljaspool linnu, Paraku ei pidanud Rahandusministeerium vajalikuks kaasata ELVL-i väljatöötamiskavatsuse eelnõu kooskõlastajate hulka, ehkki teema mõjutab nii otseselt kui kaudselt kohalike omavalitsusi. Dokumendis on ka rahaliste mõjude analüüs puudulik ning väljatöötamiskavatsusest ei nähtu, et riik jagaks mootorisõidukimaksust kogutavaid tulusid omavalitsustega, kuigi mõju linnade-valdade majanduslikule olukorrale on ilmselge.

Puhaste sõidukite direktiivi kohaselt on avaliku sektori hankijad, sh omavalitsused kohustatud ostma vähese heitaga või heiteta sõidukeid ja busse juba 2021. aasta augustist. Puhaste sõidukite direktiiv kohaldub muu hulgas ühistranspordile, jäätmekäitlusele ja kogu KOV teenindavale transpordile ja sõidukitele (sh sõidua autod). KOV-de poolt 0-heitega elektribusside kasutuselevõttu toetab riik, hiljuti viidi läbi 4 mln eurone toetusvoor, edukaks osutus Tallinn ja soetatakse 5 elektribussi.